

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzetdir

İlham Əliyev

SƏS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 050 (5522) 16 mart 2018-ci il. "Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

"Multikulturalizm Azərbaycanda dövlət siyasətidir, bizim həyat tərzimizdir"

*Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev
VI Qlobal Bakı Forumunun açılışında iştirak edib*

Səh 2

Azərbaycan və Yunanıstan xalqları arasında qədim dostluq əlaqələri mövcuddur

4

Azərbaycan və Türkiyəni tarixi qardaşlıq əlaqələri birləşdirir

7

Forum çərçivəsində keçirilən üçüncü paneldə "Çoxluqlar azlıqlara qarşı" mövzusunda müzakirələr aparılıb

8

Mübariz Qurbanlı: "Vəhdət namazının Gəncə şəhərində də qılınması məqsədəuyğun sayılır"

7

"Ölkəmizi tanıyaq" tur-aksiyası çərçivəsində Yasamal məktəbliləri Naxçıvana yola düşüblər

11

MSK rəsmisi: "63 beynəlxalq müşahidəçi akkreditasiyadan keçib"

7

14

Ailələrin imtinası - bu fakt hər şeyi deyir!

10

Mart soyqırımı

16

Xabi Alonsonu gözləyən təhlükə - 8 illik həbs

16 mart 2018-ci il

“Multikulturalizm Azərbaycanda dövlət siyasətidir, bizim həyat tərzimizdir”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev VI Qlobal Bakı Forumunun açılışında iştirak edib

NİZAMİ GƏNCƏVİ BEYNƏLXALQ MƏRKƏZİ
VI QLOBAL BAKI FORUMU
15-17 MART 2018
İNKLÜZİV CƏMIYYƏTLƏRİN QURULMASI ÜÇÜN
FƏRQLİLİKLƏRİN ARADAN QALDIRILMASI

NIZAMI GANJAVI INTERNATIONAL CENTER
VI GLOBAL BAKI FORUM
15-17 MARCH 2018
BRIDGING GAPS TO CREATE
INCLUSIVE SOCIETIES

“Biz çoxmillətli, çoxkonfessiyalı cəmiyyətimizdən fərəhlənirik. Bütün dinlərin və etnik qrupların nümayəndələri Azərbaycanda bir ailə kimi sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşayırlar.”

Martin 15-də Azərbaycanın paytaxtında “İnküziv cəmiyyətlərin qurulması üçün fərqliliklərin aradan qaldırılması” mövzusunda VI Qlobal Bakı Forumu işə başlayıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Forumun açılış mərasimində iştirak ediblər.

Forumda, həmçinin Albaniya Prezidenti İllir Meta, Makedoniya Prezidenti George İvanov, Moldova Prezidenti İqor Dodon, Bosniya və Herseqovinanın Rəyasət Heyətinin üzvü Mladen İvaniç, Türkiyənin Baş naziri Binəli Yıldırım, xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu, xarici işlər nazirinin müavini Əhməd Yıldız, Fələstinin Baş nazirinin müavini Ziad Abu Amr, Bosniya və Herseqovinanın hökumət başçısının müavini Mirko Sarovic, Rumıniya Baş nazirinin müavini Ana Birçall iştirak ediblər.

Əvvəlcə birgə foto çəkdirildi. Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin həmsədri İsmail Serageldin Prezident İlham Əliyevə bu Forumu ev sahibliyi etdiyinə görə təşəkkürünü bildirdi:

- Zati-aliləri, xanımlar və cənablar.

Mənim adım İsmayıl Serageldindir. Mən Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin həmsədrim.

VI Qlobal Bakı Forumunun açılış mərasimində sizi salamlamaq mənim üçün böyük şərəfdir.

Xanımlar və cənablar. Bütün dünyanın ən yaxşılarının ictimai maraqlara əsaslanan səmimiyyət və açıqlıqla dövrümüzün əsas məsələlərini müzakirə etmək üçün bir araya gəlməsi ənənəyə çevrilib. Bütün bunları mümkün edən və müzakirələrimizdə bizə yol göstərən şəxsi - Zati-aliləri, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevi dəvət etməklə bu tədbiri açmaq mənim üçün böyük şərəfdir.

Dövlətimizin başçısı VI Qlobal Bakı Forumunun açılışında nitq söyləyib. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev öz nitqində bildirdi ki, Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzi kifayət qədər qısa müddət ərzində çox böyük nüfuza, çox yüksək iş göstəricilərinə malik qlobal beynəlxalq təsisata çevrilib. Bakı Qlobal Forumu Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin təşəbbüs-lerindən biridir:

“Əvvəlcə mən Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin həmsədr-lerine - xanım Vayra Vike-Freyberqaya və cənab İsmayıl Serageldi-

nə bu təşkilatı ən mühüm beynəlxalq mərkəzlərdən birinə çevirmək üçün verdikləri böyük töhfəyə görə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Bu Mərkəz artıq altıncı dəfədir ki, Qlobal Bakı Forumunu təşkil edir. Forum qlobal gündəlikdə duran məsələlərin müzakirəsi məqsədilə kifayət qədər qısa müddət ərzində dünya platformalarından birinə çevrilib.

Qonaqlarımız arasında, artıq qeyd etdiyim kimi, 50-dən çox ölkənin nümayəndəsi var. Qonaqların sayı 450-dən çoxdur. Onların sırasında 47 hazırkı və keçmiş

dövlət və hökumət başçıları var. Daha sonra tanınmış siyasətçilər, dövlət xadimləri, alimlər, vətəndaş cəmiyyətinin təmsilçiləri var. Əminəm ki, Forumun gedişi zamanı beynəlxalq münasibətlərin gündəliyində olan ən mühüm məsələləri müzakirə edəcəyik. Həmçinin inanıram ki, dünyada təhlükəsizliyin, sabitliyin, proqnozlaşdırmanın və əməkdaşlığın təmin edilməsi üçün mühüm tövsiyələr də olacaq.

Azərbaycan artıq bir çox beynəlxalq tədbirlərə ev sahibliyi edib. Onların arasında Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumunu, mütəmadi olaraq keçirilən Ümumdünya Mədəniyyətlərəarası Dialoq Forumunu, Dünya Dini Liderlərinin Forumunu, BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının Qlobal Forumunu qeyd etmək olar. Daha sonra - 2015-ci ildə ilk Avropa Oyunları, 2017-ci ildə IV İslam Həmrəyliyi Oyunları keçirilmişdir. Bütün bu tədbirlər əməkdaşlığa xidmət edir, körpülər salır, müxtəlif ölkələrin və dinlərin təmsilçiləri, fərqli fikirli insanlar arasında daha böyük anlaşmanı təmin edir.

Bu il biz “Bakı Prosesi”nin onuncu ildönümünü qeyd edəcə-

yik. BMT hazırda bu prosesi tam dəstəkləyir. O, Avropa Şurası və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının üzv dövlətləri arasında əməkdaşlıq üçün nadir bir platformadır. Azərbaycan hər iki təşkilatın üzvüdür və onların mədəniyyət nazirlərinin 2008-ci ildə Bakıda toplantısını keçirmək təşəbbüsü ilə çıxış etmişdir. Bu proses davam edir. Hazırda “Bakı Prosesi” beynəlxalq təşkilatlar və bütövlükdə xalqlar arasında daha yaxşı anlaşma üçün genişmiqyaslı fəaliyyətə əsaslanır.

“Multikulturalizm Azərbaycanda dövlət siyasətidir, bizim həyat tərzimizdir”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev VI Qlobal Bakı Forumunun açılışında iştirak edib

Əvvəli Səh. 2

Artıq qeyd etdiyim kimi, bütün səylərimiz təhlükəsizliyin, sabitliyin və proqnozlaşdırmanın, eləcə də xalqlar arasında sülh şəraitində birgə yaşamanın və anlaşmanın möhkəmləndirilməsinə yönəlib. Multikulturalizm Azərbaycanda dövlət siyasətidir, bizim həyat tərzimizdir. Biz çoxmillətli, çoxkonfessiyalı cəmiyyətimizdən fərəhlənirik. Bütün dinlərin və etnik qrupların nümayəndələri Azərbaycanda bir ailə kimi sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşayırlar. Hesab edirəm ki, bu, indiki dünyada böyük zənginlikdir. Biz, həmçinin öz təcrübəmizi bölüşmək istərdik. Fikrimcə, müasir Azərbaycanın bugünkü inkişafı bunun yeganə düzgün siyasət olduğunu göstərir.”

Dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, Azərbaycan ərazimizin demək olar ki, 20 faizini işğal etmiş qonşu Ermənistanın təcavüzündən əziyyət çəkir. O qeyd edib ki, Ermənistan beynəlxalq hüququn normalarını kobud surətdə pozur, azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmə siyasəti aparıb və bunun nəticəsində bir milyondan artıq azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətinə düşüb. Ermənistan hərbi cinayətlər, o cümlədən Xocalı soyqırımını törədib. Həmin soyqırımı hazırda 10-dan artıq ölkə tərəfindən tanınıb:

“Bu soyqırımı nəticəsində 613 dinc, günahsız vətəndaş qətlə yetirilib. Onların arasında 106 qadın, 63 uşaq var idi. Mindən artıq şəxs itkin düşüb. Bu, insanlığa qarşı cinayətdir və Azərbaycana qarşı təcavüzün bir hissəsi olmuşdur. Dağlıq Qarabağ bizim əzəli torpağımızdır. Əsrlər boyu azərbaycanlılar həmin ərazilərdə yaşayıb, yaratmışlar. Hazırda işğal olunmuş ərazilərimizdə hər şey dağıdılıb, tarixi binalarımız, abidələr, qəbiristanlıqlar, dini abidələr yerlə-yeksan edilib. Bunlar ATƏT-nin iki faktaraşdırıcı missiyası tərəfindən işğal olunmuş ərazilərdə qeydə alınıb. Bu, eyni zamanda, mədəni irsimizə qarşı soyqırımıdır. Münaqişənin həlli beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinə əsaslanmalıdır. 1990-cı illərin əvvəlində Ermənistan qoşunlarının

qədr də sabit olmayan regionumuzda daimi təhlükə və qeyri-sabitlik mənbəyidir. Buna görə də beynəlxalq hüququn prinsipləri, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələri, Helsinki Yekun Aktı əsasında münaqişənin mümkün qədər tez həlli təmin edilməlidir. Bundan sonra regionumuzda sülh bərqərar ola bilər.

Münaqişəyə baxmayaraq, Azərbaycan inkişaf etməkdə davam edir. İqtisadi və sosial inkişafımız rəqəmlərdə, vətəndaşlarımızın bugünkü həyat tərzində, şəhər-

rasındadır. Biz təhsilə, səhiyyə sahəsinə böyük yatırımlar etmişik. Son 15 il ərzində 3100-dən artıq məktəb, 600-dən çox xəstəxana tikilmişdir.

Azərbaycanda əhali ödənişsiz illik tibbi müayinədən keçir. Hər il 5 milyondan artıq insan bu imkana malikdir. Bu, həmçinin sosial siyasətimizdir. O, bizim mövqeyimizə, inkişaf edən iqtisadiyyata əsaslanır, çünki istək və siyasət kifayət deyil. Siz bu xidmətləri göstərmək üçün imkanlara malik olmalısınız. Bu səbəbdən, əvvəlki illərdə nəinki əhəlinin tələbatına cavab vermək, o cümlədən siyasi müstəqilliyimizi gücləndirmək üçün biz diqqəti iqtisadi müstəqilliyin təmin edilməsinə yönəlddik. Aydındır ki, ölkə iqtisadi baxımdan asılı vəziy-

yyətə dəfədən çox olub. Dəqiq desək, iqtisadiyyat 3,2 dəfə artıb. Fikrimcə, bu, bir növ dünya rekordudur. İslahatlarımız Dünya Bankı, Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı, digər aparıcı beynəlxalq maliyyə təsisatları tərəfindən yüksək dəyərləndirilir. Davos Dünya İqtisadi Forumu Azərbaycanı global rəqabətə davamlılıq baxımından 35-ci yerdə qərarlaşdırdı. Hesab edirəm ki, bu, tarixi nailiyyətdir - biz iqtisadiyyatın rəqabətqabiliyyətiliyinə görə dünyanın 35 ən qabaqcıl ölkəsi sırasındayıq. Xatırlasaq ki, biz yalnız 26 ildir müstəqillik, bu, həqiqətən də böyük nailiyyətdir. Davos Forumunun digər qiymətləndirməsi inklüziv inkişaf indeksinə aiddir ki, burada da Azərbaycan inkişaf etməkdə olan

işğal edilmiş ərazilərdən qeyd-şərtsiz və dərhal çıxarılmasını tələb edən 4 qətnamə qəbul edilmişdir. Əfsuslar olsun ki, bu qətnamələr icra edilməyib. Ermənistan heç bir sanksiya tətbiq olunmayıb. Bu, o ölkədir ki, iyirmi ildən çoxdur BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrini pozmaqda davam edir. ATƏT, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Avropa Parlamenti, Avropa Şurasının Parlament Assambleyası, Qoşulmama Hərəkatı kimi digər beynəlxalq təşkilatlar oxşar qətnamələr qəbul ediblər. Beləliklə, tarixi həqiqət, beynəlxalq hüquq bizim tərəfimizdədir. Münaqişənin hələ də həll olunmamasının yeganə səbəbi ondan ibarətdir ki, Ermənistan işğal etdiyi ərazilərdən çıxmaq istəmir. Nəinki Dağlıq Qarabağ, həmçinin onun ətrafındakı 7 rayon hazırda işğal altındadır. Orada bütün Azərbaycan əhalisi etnik təmizləməyə məruz qalmışdır.

Status-kvo qəbul edilməzdir, davam edə bilməz. Bu, bizim yox, dünyanın aparıcı dövlətlərinin, xüsusən də münaqişənin həllində ATƏT-in vasitəçi mandatına malik olan ölkələrin - Amerika Birləşmiş Ştatlarının, Fransanın və Rusiyanın mövqeyidir. Bu ölkələrin prezidentləri dəfələrlə açıq şəkildə bəyan etmişlər ki, status-kvo qəbul edilməzdir və dəyişilməlidir. Status-kvonu dəyişmək üçün Ermənistanın işğalçı qüvvələri zəbt olunmuş ərazilərdən dərhal çıxmağa başlamalıdır və Azərbaycan əhalisinə öz doğma yurdlarına qayıtmaq imkanı yaradılmalıdır. Bu münaqişə müasir tarixdə nəinki ən böyük ədalətsizlikdir, o cümlədən bizim o-

lərimizin simasında əks olunur. Biz insan kapitalına böyük həcmdə sərmayə yatırıb. Yeri gəlmişkən, hazırda Bakı “Ekspo 2025” üçün namizədliyini irəli sürmüş üç şəhərdən biridir. Namizədliyimizin gündəliyi insan kapitalı ilə bağlıdır. Biz bu məsələyə diqqət yetiririk və açıq bəyan etmişik ki, siyasətimizin mərkəzində məhz Azərbaycan xalqı dayanır.”

Prezident diqqətə çatdırıb ki, son 15 il ərzində yoxsulluğun və işsizliyin azaldılması üçün çox işlər görülüb: “Hazırda bu iki göstərici təxminən 5 faiz səviyyəsindədir. Hesab edirəm ki, bu, hökumətimizin ən böyük nailiyyətlərindən biridir, çünki 1990-cı illərin əvvəlində olan çətin dövr hamımızın xatirindədir. Ölkəmizdə ciddi iqtisadi və sosial problemlər yaşanır. Hazırda Azərbaycan yoxsulluğun və işsizliyin səviyyəsinin az olmasına görə dünyada ən öncül ölkələr sı-

“Bu gün Azərbaycan nefti bəzi Avropa dövlətlərinin enerji balansının 40 faizini təşkil edir və Azərbaycanın təbii qazı da Avropa ölkələrinin enerji təhlükəsizliyini gücləndirəcək”

ölkələr sırasında üçüncü yerdədir. Yeni, bizdən öndə yalnız dünyanın 30 inkişaf etmiş ölkəsi və 2 inkişaf etməkdə olan dövləti yer alır. Bu, aparıcı beynəlxalq siyasi və maliyyə institutlarının bizim islahatlarla bağlı qiymətləndirməsidir. Bizim islahatlar yaxşı nəticələr verir. Həmin islahatlar sayəsində ölkəmiz adambaşına düşən birbaşa xarici investisiyaların həcmində görə dünyada aparıcı dövlətlərdən biridir. Son 15 ildə ölkəmizə yatırılan sərmayənin həcmi 230 milyard dollara bərabər olub və bu vəsaitin yarısını xarici, yarısını isə daxili investisiyalar təşkil edib. Bir sözlə,

yətdə olduqda, müstəqil xarici siyasəti yürütmək imkanları məhdud olur. Bizə gəldikdə, sürətli iqtisadi artım, müstəqil xarici siyasət Azərbaycan xalqının maraqlarına, universal dəyərlərə əsaslanan siyasət yürütmək imkanı yaratdı.

Son 15 il ərzində iqtisadi artım

Azərbaycan iqtisadi siyasətinin uğurlu olduğunu artıq sübut edib və təbii ki, bu, bizə yalnız ölkə daxilində deyil, həmçinin regionda da sərmayə yatırmağa imkan, regional əməkdaşlıq üçün isə daha yaxşı platforma yaradır.

16 mart 2018-ci il

“Multikulturalizm Azərbaycanda dövlət siyasətidir, bizim həyat tərzimizdir”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev VI Qlobal Bakı Forumunun açılışında iştirak edib

Əvvəli Səh. 3

Əlbəttə, Azərbaycan enerji ehtiyatları ilə məşhurdur. Yeri gəlmişkən qeyd edim ki, dünyada ilk neft quyusu məhz Azərbaycanda, Bakıda qazılıb. O yer bu mehmanxanadan 15 dəqiqəlik məsafədə yerləşir və həmin tarixi quyu bu gün açıq havada salınmış muzeyin ərazisindədir.”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bildirib ki, bu gün Azərbaycan özünün enerji potensialını dünyaya açmış dövlətdir: “Azərbaycan artıq Xəzər dənizinin digər tərəfində hasil olunan neftin daşınması üçün tranzit ölkəyə çevrilib. Azərbaycan öz tərəfdaşları ilə daha geniş formatda, enerji sektorunda dünyanın ən nəhəng layihəsi olan “Cənub Qaz Dəhlizi” layihəsi üzərində çalışır. Bu da öz növbəsində tarixi layihədir. O, 7 dövləti birləşdirir və əlavə ölkələrin cəlb edilməsi üçün də yaxşı potensial var. Bu layihənin dəyəri 40 milyard dollardır və buraya Azərbaycanın təbii qazının hasilatı, nəqli və paylanması daxildir. Bakıdan başlayaraq Avropada bitən vahid neft kəmərləri sisteminin ümumi uzunluğu 3500 kilometrə bərabərdir. Bu, regionun və Avropanın enerji təhlükəsizliyinə mühüm töhfədir. Enerji təhlükəsizliyi bir çox dövlətin milli təhlükəsizliyinin tərkib hissəsidir. Bu gün Azərbaycan nefti bəzi Avropa dövlətlərinin enerji balansının 40 faizini təşkil edir və Azərbaycanın təbii qazı da Avropa ölkələrinin enerji təhlükəsizliyini gücləndirəcək.”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bildirib ki, Azərbaycan beynəlxalq təşkilatlarda da güclü mövqeyə sahibdir:

“Gələn həftə biz Qoşulmama Hərəkatının xarici işlər nazirlərinin toplantısına ev sahibliyi edəcəyik. Azərbaycanın bu mühüm beynəlxalq təşkilatın yeni üzvü olmasına baxmayaraq, ölkəmiz orada böyük dəstəyə malikdir və belə bir toplantının keçirilməsi onun təzahürüdür. Azərbaycan digər beynəlxalq təşkilatlarda, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatında da fəaldır. Avropa İttifaqının “Şərq tərəfdaşlığı” çərçivəsində də fəal və Avropa İttifaqı ilə yeni Tərəfdaşlıq Sazişi üzərində çalışırıq. Həmin saziş olduqca geniş sənəd olacaq və siyasət, iqtisadiyyat, təhlükəsizlik, enerji, nəqliyyat, mədəni müxtəliflik kimi sahələrdə əməkdaşlığı əhatə edəcək.

Beləliklə, regiondakı və dünyadakı rolumuzun nədən ibarət olduğunu və həmin nəticə məqsədlərə nail olmaq yolundakı nailiyyətlərimizi qısaca olaraq diqqətinizə çatdırdım. Bir daha qeyd edirəm ki, bizim siyasətimiz əməkdaşlığa, dostluğa və tərəfdaşlığa nail olunmasına yönəlib. Dediym kimi, müasir Azərbaycanın nailiyyətləri sübut edir ki, biz düzgün yoldayırıq.”

Dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, müsəlman dünyasında ilk demokratik respublikanın baniləri

məhz azərbaycanlılar olublar:

“Müsəlman aləmində ilk dəfə azərbaycanlılar azad, insanların bütün hüquqlarının qorunduğu cəmiyyətdə yaşamaq arzusunun ifadə ediblər. Bugünkü Azərbaycanın inkişafında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin rolu olduqca böyük olmuşdur. Eyni zamanda, biz bu gün onların 100 il bundan əvvəl qəbul etdiyi qərarlarla da fəxr edirik. Onlardan biri qadınlara səsvermə hüququnun verilməsi olub ki, o qərar bir çox Avropa dövlətlərindən öncə qəbul edilib. Təəssüf ki, Azərbaycan

“Status-kvo qəbul edilməzdir, davam edə bilməz. Bu, bizim yox, dünyanın aparıcı dövlətlərinin, xüsusən də münaqişənin həllində ATƏT-in vasitəçi mandatına malik olan ölkələrin - Amerika Birləşmiş Ştatlarının, Fransanın və Rusiyanın mövqeyidir”

can Xalq Cümhuriyyətinin ömrü iki ildən bir az qısa olub və respublikanın faciəvi süqutu hamımız üçün dərs olub.

Həqiqi müstəqilliyin qorunub saxlanması onu əldə etməkdən çox çətinidir. Bugünkü Azərbaycan tam mənada müstəqil dövlətdir. O dövlət ki, gələcəklə bağlı aydın baxışa malikdir. Hesab edirəm ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qurucuları müasir Azərbaycanın inkişafının şahidi ola bilsəydilər, bizimlə fəxr edərdilər. Biz isə onlarla

fəxr edirik və həm özümü, həm də dünyaya nümayiş etdiririk ki, insanlar yalnız müstəqillik dövründə, öz taleyinin sahibi olanda uğurlu olurlar. Bu gün Azərbaycan bunun bariz nümunəsidir.”

Sonra Türkiyə Respublikasının Baş naziri Binəli Yıldırım çıxış edib. İtaliyanın Azərbaycandakı səfiri Augusto Massari Prezident Sergio Mattarella'nın, Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının Azərbaycandakı səfiri xanım

Karol Krofts Baş nazir xanım Tereza Meyn, İsmail Serageldin Roma Papası Fransiskın, Rumıniya Baş nazirinin müavini xanım Ana Birçall Baş nazir xanım Viorika Danslanın, BMT-nin Azərbaycandakı rezident əlaqələndiricisi Qulam İshaqzai baş katib Antonio Quterreşin müraciətlərini oxudular.

Daha sonra Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin həmsədri, Latviyanın sabiq Prezidenti Vayra-Vike Freyberqa çıxış etdi.

Tədbirdə Nizami Gəncəvi Bey-

nəlxalq Mərkəzinin ideya və dəyərlərinin təbliğində xüsusi fəallıqları ilə seçilən şəxslərə Mərkəzin Qəyümlər Şurasının qərarı ilə Nizami Gəncəvi Beynəlxalq mükafatları təqdim olundu.

Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyeva təhsilin və mədəniyyətin inkişafındakı xidmətlərinə görə Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin qızıl medalı ilə təltif edildi. Birinci xanım Mehriban Əliyeva çıxış edərək bu yüksək mükafatla təltif olunmasına görə minnətdarlığını bildirdi.

Beynəlxalq sülhün və sabitliyin möhkəmlənməsindəki xidmətlərinə görə Nizami Gəncəvi Beynəlxalq mükafatı ilə İordaniya Kralı II Abdullahın təltif olunduğu elan edildi və mükafat Kral ailəsinin üzvü Rad Bin Al Huseynə təqdim olundu.

Humanitar və mədəni dəyərlərin təbliğindəki töhfələrinə görə EL-PİDA təşkilatının prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Marianna Vardinoyannis Nizami Gəncəvi Beynəlxalq mükafatı ilə təltif olundu.

Açılış mərasimində yekun vuran Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin həmsədri İsmail Serageldin tədbirdə iştirakına görə dövlətimizin başçısı İlham Əliyevə və birinci xanım Mehriban Əliyevaya minnətdarlığını bildirdi.

Üç gün davam edəcək bu mötəbər tədbirə 50-dən çox ölkədən 500-dən artıq nümayəndə, o cümlədən Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin üzvü olan sabiq dövlət və hökumət başçıları, beynəlxalq təşkilatların rəhbərləri, tanınmış ictimai-siyasi xadimlər, alimlər qatılıblar.

Forum çərçivəsində martın 18-19-da VII Beynəlxalq Kitab Sammiti təşkil olunacaq. ABŞ Konqres Kitabxanasının və Misirin İsgəndəriyyə Kitabxanasının birgə təşəbbüsü ilə keçiriləcək Sammitdə milli inkişafda, mədəni irsin qorunmasında və ötürülməsində, gələcəyin formalaşmasında kitabın əhəmiyyəti, eləcə də milli kitabxanaların rolu, kitabxanaların gələcəyi mövzuları müzakirə olunaçaq. Forum işini panel iclasları ilə davam etdirib.

Azərbaycan və Yunanıstan xalqları arasında qədim dostluq əlaqələri mövcuddur

Prezident İlham Əliyev ELPIDA Assosiasiyasının və Marianna Vardinoyannis Fondunun prezidentinə "Dostluq" ordeni təqdim edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev martın 15-də ELPIDA Assosiasiyasının və Marianna Vardinoyannis Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri xanım Marianna Vardinoyannisə "Dostluq" ordenini təqdim edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı keçən ilin dekabrında Azərbaycan və Yunanıstan xalqları arasında dostluq əlaqələrinin inkişafındakı xidmətlərinə görə ELPIDA Assosiasiyasının prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Marianna Vardinoyannisin "Dostluq" ordeni ilə təltif edildiyini bildirdi. Prezident İlham Əliyev Marianna Vardinoyannisin beşəri dəyərlərin təşviqindəki fəaliyyətinin yüksək qiymətləndirildiyini qeyd etdi və ordeni ona təqdim etdi.

Marianna Vardinoyannis bu mükafatın verilməsinin onda böyük qürur hissi doğurduğunu bildirdi. "Dostluq" ordeninə görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildiren Marianna Vardinoyannis Prezident İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın beynəlxalq əməkdaşlığın gücləndirilməsi istiqamətində fəaliyyətlərinin böyük maraqla izləndiyini dedi. O, Mehriban Əliyevanın beynəlxalq layihələrə verdiyi dəstəyi yüksək qiymətləndirdi.

"Qlobal Bakı Forumu beynəlxalq aləmdə sabitliyin, təhlükəsizliyin və qarşılıqlı anlaşmanın möhkəmləndirilməsi işinə böyük töhfə verir"

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Makedoniya Respublikasının Prezidenti George İvanov ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev martın 15-də Makedoniya Respublikasının Prezidenti George İvanov ilə görüşüb. AZƏRTAC xəbər verir ki, Qlobal Bakı Forumunun beynəlxalq əhəmiyyətinin artdığını qeyd edən dövlətimizin başçısı Makedoniya Respublikasının Prezidenti George İvanovun bu tədbirdə iştirakının önəmli vurğuladı. Prezident İlham Əliyev Makedoniya Respublikasının Prezidenti ilə

Bakıda və müxtəlif beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində görüşlərini məmnunluqla xatırladı.

Makedoniya Respublikasının Prezidenti George İvanov VI Qlobal Bakı Forumunun yüksək səviyyədə təşkil olunduğunu və uğurla keçirildiyini qeyd etdi. O bildirdi ki, bu tədbir əməkdaşlığın genişləndirilməsi, beynəlxalq aləmdə sabitliyin, təhlükəsizliyin və qarşılıqlı anlaşmanın möhkəmləndirilməsi işinə böyük töhfə verir.

Görüşdə iki ölkə arasında energetika, eczaçılıq və digər sahələrdə əməkdaşlıq əlaqələrinin vəziyyəti və perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı. Makedoniya Respublikasının Prezidenti George İvanov Prezident İlham Əliyevi ölkəsinə rəsmi səfərə dəvət etdi.

"Azərbaycan ilə Moldova arasında əlaqələrin inkişaf etdirilməsi üçün yaxşı potensial mövcuddur"

Prezident İlham Əliyev Moldova Prezidenti İqor Dodonun başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev martın 15-də Moldova Respublikasının Prezidenti İqor Dodonun başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı Moldova Prezidenti İqor Dodonun VI Qlobal Bakı Forumunda iştirakının önəmli qeyd etdi. Prezident İlham Əliyev Moldova Prezidentinin ötən il Bakıya səfərini və onunla beynəlxalq tədbirlərdə görüşlərini məmnunluqla xatırladı. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev İqor Dodonun Azərbaycana səfəri zamanı əldə olunmuş razılaşmaların artıq həyata keçirildiyini məmnunluqla vurğuladı. Prezident İlham Əliyev ölkələrimiz arasında əlaqələrin müxtəlif sahələrdə inkişaf etdirilməsi üçün yaxşı potensialın mövcud olduğunu dedi və gələcəkdə siyasi, iqtisadi, humanitar, investisiya və digər sahələrdə birgə qarşılıqlı fəaliyyətin müəyyənləşdirilməsinin önəmli qeyd etdi. Prezident İlham Əliyev ölkələrimizin bir-birinə daha da yaxınlaşması ilə bağlı mühüm məsələlərin həll olunması istiqamətində gələcəkdə də mütəmadi təmasların davam etdiriləcəyini əminliyini vurğuladı və ölkəmizin bu işdə maraqlı olduğunu dedi.

Moldova Respublikasının Prezidenti İqor Dodon VI Qlobal Bakı Forumuna dəvətə görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildirdi. Tədbirin önəmli qeyd edən Moldova Prezidenti Forumda ölkəsinin ilk dəfə təmsil olunmasını məmnunluqla vurğuladı. Ölkələrimiz arasında ənənəvi dostluq münasibətlərinin mövcud olduğunu deyən Moldova Prezidenti yaxın zamanlarda hökumətlərarası komissiyaların fəaliyyətə başlayacağına ümidvar olduğunu dedi. Ötən il Azərbaycana səfərini məmnunluqla xatırlayan İqor Dodon bu səfər zamanı keçirilən görüşlərin artıq nəticələr verdiyini vurğuladı. O, bir neçə gün bundan əvvəl Qaqauziya və Heydər Əliyev Fondunun nümayəndələri ilə birlikdə mühüm sosial layihənin təməl daşının qoyulması mərasimində özünün şəxsən iştirak etdiyini dedi.

Prezident İqor Dodon əlaqələrimizin möhkəmlənməsi işində Moldovada fəaliyyət göstərən Azərbaycan diasporunun rolunu xüsusi qeyd etdi.

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva İtaliya Senatının vitse-prezidenti ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva martın 15-də İtaliya Senatının vitse-prezidenti xanım Linda Lanzilotta ilə görüşüb. AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə VI Qlobal Bakı Forumunun önemi vurğulandı, bu Forumda müzakirə olunan məsələlərin dünyada gedən proseslərə müsbət təsir göstərdiyi və ona marağın getdikcə daha da artdığı bildirildi. Tədbirin yüksək səviyyədə təşkil edildiyi bildirilərək, Forumun dünyanı narahət edən bir çox məsələləri müzakirə etmək üçün yaxşı platforma olduğu vurğulandı.

16 mart 2018-ci il

“Qlobal Bakı Forumu mədəniyyətlərarası dialoqa və əməkdaşlığa böyük töhfə verir”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Bosniya və Herseqovinanın Rəyasət Heyətinin üzvü Mladen İvaniç ilə görüşü olub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin martın 15-də Bosniya və Herseqovinanın Rəyasət Heyətinin üzvü Mladen İvaniç ilə görüşü olub. AZƏRTAC xəbər verir ki, Bosniya və Herseqovinanın Rəyasət Heyətinin üzvü Mladen İvaniç salamlayan Prezident İlham Əliyev onunla ötən görüşünü məmnunluqla xatırladı. Söhbət zamanı VI Qlobal Bakı Forumunun mədəniyyətlərarası dialoqa və əməkdaşlığa verdiyi töhfə vurğulandı. Bildirildi ki, dünyada Forumun nüfuzu getdikcə daha da artır.

Görüşdə iki ölkə arasında əməkdaşlıq əlaqələrindən məmnunluq ifadə olundu. Qeyd edildi ki, müxtəlif sahələrdə, o cümlədən enerji sahəsində əlaqələrin yaxşı perspektivləri var. Söhbət zamanı ötən əsrin 70-ci illərindən Bakı ilə Sarayevonun qarداşlaşması məmnunluqla xatırlandı.

Prezident İlham Əliyev İranın xarici işlər nazirinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev martın 15-də İran İslam Respublikasının xarici işlər naziri Məhəmməd Cavad Zərifin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, İranın xarici işlər naziri Məhəmməd Cavad Zərif Prezident Həsən Ruhaninin salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı. O, Azərbaycan, İran, Türkiyə və Gürcüstan xarici işlər nazirlərinin Bakıda keçirilən dördtərəfli görüşündən məmnunluğunu bildirdi.

Azərbaycan-İran Hökumətlərarası Birgə Komissiyasının işinə toxunan Məhəmməd Cavad Zərif bu komissiyanın fəaliyyətinin çox yaxşı nəticələr verdiyini dedi və yaxın vaxtlarda iqtisadi sahədə əməkdaşlığa dair mühüm sənədlərin imzalanacağını qeyd etdi.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan, İran, Türkiyə və Gürcüstan xarici işlər nazirlərinin Bakıda keçirilən görüşünün regional əməkdaşlıq baxımından əhəmiyyətini qeyd etdi. Dövlətimizin başçısı Azərbaycan-İran Hökumətlərarası Birgə Komissiyasının işinin uğurlu nəticələrini də məmnunluqla vurğuladı.

Görüşdə İran İslam Respublikasının Prezidenti Həsən Ruhaninin yaxın zamanlarda Azərbaycana nəzərdə tutulan səfərinin əməkdaşlığımızın daha da möhkəmləndirilməsi işinə töhfə verəcəyinə əminlik ifadə olundu. Prezident İlham Əliyev İran İslam Respublikasının Prezidenti Həsən Ruhaninin salamlarına görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını İran Prezidentinə çatdırmağı xahiş etdi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Albaniyanın Prezidenti İilir Meta ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev martın 15-də Albaniya Respublikasının Prezidenti İilir Meta ilə görüşüb. AZƏRTAC xəbər verir ki, iki il əvvəl Albaniyanın spikeri kimi Azərbaycana səfər etdiyini xatırladan İilir Meta prezident vəzifəsində ilk dəfədir ölkəməzə gəldiyini bildirdi. Bu səfərdən məmnunluğunu ifadə edən Albaniya Prezidenti VI Qlobal Bakı Forumunun əhəmiyyətinə toxundu. Bakının beynəlxalq əməkdaşlığa böyük töhfə verdiyini bildiren Prezident İilir Meta ikitərəfli münasibətlərin və əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi üçün dövlətimizin başçısı tərəfindən həyata keçirilən işlərə görə minnətdarlığını ifadə etdi.

İilir Meta Albaniyada TAP-ın icrası ilə bağlı işlərin uğurla getdiyini dedi. O qeyd etdi ki, Albaniyanın qazlaşdırılması üçün bu layihə çox önəmlidir.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan ilə Albaniyanın birgə həyata keçirdiyi layihələrin əməkdaşlığımızı daha da möhkəmləndirdiyini vurğuladı. TAP-ın icrası ilə bağlı işlərin Albaniyada qrafik üzrə getdiyindən məmnunluğunu ifadə edən dövlətimizin başçısı bu layihənin əhəmiyyətinə toxundu. Enerji sahəsində əməkdaşlığın yaxşı perspektivlərinin olduğunu bildiren Prezident İlham Əliyev bir ay əvvəl Bakıda Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin dördüncü toplantısında Albaniya nümayəndə heyətinin iştirakını xatırladı.

Prezident İlham Əliyev Beynəlxalq Türk Akademiyasının prezidenti Darxan Kızıreliyə “Dostluq” ordeni təqdim edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev martın 15-də Beynəlxalq Türk Akademiyasının prezidenti Darxan Kızıreliyə “Dostluq” ordenini təqdim edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan və Qazaxıstan xalqları arasında dostluq əlaqələrinin inkişafındakı xidmətlərinə görə “Dostluq” ordeni ilə təltif olunan Beynəlxalq Türk Akademiyasının prezidenti Darxan Kızıreliyə Azərbaycanın dünyada tolerantlığın gözəl nümunəsi olduğunu dedi. O, Azərbaycanın tarixi, mədəniyyəti, xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin fəaliyyəti barədə müxtəlif kitablar üzərində çalışdığını bildirdi. Darxan Kızıreliyə prezident seçkilərində dövlətimizin başçısına uğurlar arzuladı və Novruz bayramı münasibətilə təbriklərini çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev Darxan Kızırelinin türkdilli ölkələr arasında əməkdaşlıq istiqamətində fəaliyyətinin Azərbaycanda yüksək qiymətləndirildiyini dedi və “Dostluq” ordenini ona təqdim etdi.

Azərbaycan və Türkiyəni tarixi qardaşlıq əlaqələri birləşdirir

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva Türkiyənin Baş naziri Binəli Yıldırım ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva martın 15-də Türkiyə Respublikasının Baş naziri Binəli Yıldırım ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Türkiyənin Baş naziri Binəli Yıldırıma Bakı Forumunda məzmunlu çıxışına görə minnətdarlıq edən Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti ölkələrimiz arasında dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin nümunəvi olduğunu, Azərbaycanda bu münasibətlərə böyük hörmətlə yanaşıldığını bildirdi. Azərbaycan və Türkiyənin bir-birini beynəlxalq qurumlarda dəstəklədiyini qeyd edən Mehriban Əliyeva Azərbaycan xalqının və dövlətinin bu dəstəyi hər zaman duyduğunu və yüksək qiymətləndirdiyini vurğuladı. Birinci vitse-prezident hər iki ölkənin təşəbbüsü və dəstəyi ilə reallaşdırılan irimiqyaslı layihələrin həm region, həm də Avropa üçün önəmini diqqətə çatdırdı. Bildirdi ki, bu layihələrin uğurunun təməlinə dostluq və qardaşlıq münasibətləri dayanır. "Ölkələrimiz arasında bir çox sahələrdə uğurlu əlaqələr qurulub. Bu əlaqələr gündən-günə möhkəmlənir", - deyən Mehriban Əliyeva qeyd etdi ki, birgə fəaliyyətimiz gələcəkdə də öz bəhrəsini verəcək. Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı Türkiyənin ölkəmizin ədalətli mövqeyini mü-

dafie etməsinə və dünya ictimaiyyətinə çatdırmasına görə minnətdarlığını bildirdi. Münaqişənin Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində, beynəlxalq hüququn normaları və prinsipləri əsasında tezliklə həll olunacağına əminliyini ifadə etdi. Mehriban Əliyeva Azərbaycan və Türkiyə xalqları arasında dostluq münasibətlərinə heç nəyin xələl gətirə bilməyəcəyini vurğuladı.

Türkiyənin Baş naziri VI Qlobal Bakı Forumuna dəvətə görə təşəkkürünü bildirərək Azərbaycanın Türkiyə üçün qardaş və dost ölkə olduğunu bildirdi. "Azərbaycan və Türkiyə bir millət, iki

dövlətdir", - deyən Binəli Yıldırım qardaşlıq münasibətlərinin ildən-ilə daha da möhkəmləndiyini vurğuladı. Bildirdi ki, reallaşdırılan irimiqyaslı enerji və nəqliyyat layihələri həm iqtisadi gücümüzü artırır, həm də ölkələrin bir-birinə yaxınlaşmasına xidmət edir. Binəli Yıldırım qarşılıqlı sərmayə qoyuluşlarının önəmini vurğuladı, iş adamlarının fəaliyyətini yüksək qiymətləndirdi. Türkiyənin Baş naziri Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı ölkəmizin haqlı mövqeyini bütün beynəlxalq qurumlarda hər zaman dəstəkləyəcəklərini söylədi.

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın ELPIDA Assosiasiyasının və Marianna Vardinoyannis Fondunun prezidenti ilə görüşü olub

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın martın 15-də ELPIDA Assosiasiyasının və Marianna Vardinoyannis Fondunun prezidenti, xanım Marianna Vardinoyannis ilə görüşü olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə VI Bakı Qlobal Forumuna dünyanın bir çox ölkəsindən iştirakçıların qatıldığı diqqətə çatdırıldı və bunun tədbirə olan böyük marağın daha bir göstəricisi olduğu bildirildi. Görüşdə Forumun artıq beynəlxalq platformaya çevrildiyi qeyd edildi, bu tədbir çərçivəsində müzakirə edilən mövzuların əhəmiyyəti vurğulandı.

Hikmət Çətin: "Beynəlxalq birlik Qarabağ problemini həll edə bilər"

“Qarabağın Azərbaycan torpağı olduğu, işğalın bitməsinin vacibliyi deyilsə də, dünya bu problemi həll etmək istəmir”. SİA-nın verdiyi məlumata görə, bunu Türkiyənin sabiq xarici işlər naziri Hikmət Çətin deyib. "Dünyanın buna gücü yetmədiyini deyə bilmərik, sadəcə etmək istəmir. Beynəlxalq birlik gücündən istifadə etsə, bu problemin həll edə bilər. Bu dondurulmuş problem olaraq qalır. Ümid edirəm ki, bura gələn liderlər bu problemin həllinə töhfə verəcəklər. Mən bu problemin həllinə inanıram və barış üçün həllin vacib olduğunu düşünürəm. Türkiyə olaraq bu gün də bu məsələnin həllində Azərbaycanın yanında" - deyərək əlavə edib.

"Azərbaycan demokratik dəyərlərə malik olduğunu dünyaya göstərəcək"

Əminəm ki, prezident seçkilərindən sonra da Azərbaycan iqtisadiyyatı inkişaf tempini qoruyub saxlayacaq. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa olunacaq. SİA xəbər verir ki, bu fikirləri ABŞ-ın Markett Universitetinin beynəlxalq proqramlar üzrə administratoru, beynəlxalq münasibətlər üzrə ekspert Piter Teyz sechki-2018.az saytına açıqlamasında bildirib. Azərbaycanın multikultural, sülhsevər bir ölkə olduğunu qeyd edən P.Teyz vurğulayıb ki, Azərbaycan xalqının bu xəzinəsi prezident seçkiləri ərəfəsində dinc mühit yaratmağı asanlaşdırır. İnanıram ki, Azərbaycanda keçiriləcək prezident seçkiləri dünyaya bu ölkənin ən yüksək demokratik dəyərlərə malik olduğunu bir daha göstərəcək. Azərbaycan torpaqlarının 20 faizinin 25 ildən çoxdur ki, Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal olunduğunu, buna baxmayaraq ölkə iqtisadiyyatının sürətlə inkişaf etdiyini, Azərbaycanın Avropa İttifaqına üzv ölkələr ilə qarşılıqlı əməkdaşlıq əlaqələrinə malik olduğunu bildiren P.Teyz prezident seçkilərinin Azərbaycan xalqının iradəsinə əks etdirəcəyinə əminliyini vurğulayıb.

Mübariz Qurbanlı: "Vəhdət namazının Gəncə şəhərində də qılınması məqsədəuyğun sayılır"

İslam yarandığı ilk eisdən başlayaraq bu günə qədər Azərbaycan xalqının böyük əksəriyyətinin ibadət etdiyi din olmaqla yanaşı, həm də ölkəmizdə yüz illərlə formalaşan milli mənəvi dəyərlərin əsasını təşkil edir. Məhz, İslam və onun ayrılmaz hissəsi olan ehkamları bəşəriyyəti ədalətə, doğruluğa, düzgünlüyə, ən əsası isə sülhə səslədiyi üçün bu din hər kəsin qəlbinə yol tapıb və onun ayinləri insanlar tərəfindən könüllü icra olunub. AZƏRTAC-ın bölgə müxbiri xəbər verir ki, bu fikirləri Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı Gəncədə jurnalistlərə müsahibəsində deyib.

Mübariz Qurbanlı bildirib ki, müasir dövrdə dünyada baş verən neqativ hadisələrin fonunda bu dəyərlərin böyük önəm daşdığına şahidi oluruq. Bu yol isə dini tolerantlığın, birgəyaşayışın, multikultural dəyərlərin, eyni zamanda, müsəlmanlar arasında həmrəylik ideyasının təbliğ və təşviq olunmasından keçir. İlk dəfə Bakıdakı Heydər məscidində müxtəlif məzhəblərdən olan insanların birgə vəhdət namazı qıldıklarını deyən Komitə sədri qeyd edib ki, əsas ideyası bəşəriyyəti sülhə və həmrəyliyə çağırmaq olan vəhdət namazının Gəncə şəhərində də qılınması məqsədəuyğun sayılır.

MSK rəsmisi: "63 beynəlxalq müşahidəçi akkreditasiyadan keçib"

“Hazırda Mərkəzi Seçki Komissiyasında (MSK) 63 beynəlxalq müşahidəçi akkreditasiyadan keçib". Bunu SİA-ya açıqlamasında MSK-nın media və ictimai əlaqələr şöbəsinin müdiri Şahin Əsədli məlumat verib. Şöbə müdiri bildirib ki, 26 ölkədən olan bu müşahidəçilər 6 beynəlxalq təşkilatı təmsil edirlər. Həmçinin 32 min 764 yerli müşahidəçi akkreditasiyadan keçib. Onlardan 542-si MSK-da akkreditasiyadan keçərək bütün ölkə ərazisində, 32 min 222-si isə dairə seçki komissiyalarında akkreditasiyadan keçərək müvafiq dairənin hüdudları daxilində müşahidə aparmaq hüququ qazanıb.

Viktor Yuşşenko: "Konfliktli dayandırmağın yolu həmrəy olmağımızdır"

“Biz Dağlıq Qarabağ, Donbas və bir çox münaqişələrin kökünə baxanda qəmingin cavabla rastlaşırıq". SİA-nın verdiyi məlumata görə, bunu Ukraynanın sabiq prezidenti Viktor Yuşşenko deyib. Onun sözlərinə görə, bu gün Avropa institutları və BMT-nin simasında ehtiva bir mexanizm yoxdur ki, bu problemləri həll edə bilsin: "26 ildir ki, Dağlıq Qarabağda yaşanan şəri şəh adlandırma bilmirik. Bu məsələlərə fərqli yanaşmalar sərgilədiyimiz üçün bunlar həllini tapmır. Başa düşməliyik ki, konfliktli dayandırmağın yolu həmrəy olmağımızdır".

V. Yuşşenko Rusiyanı imperiya və zəngin dövlət adlandırmağın mümkün olmadığını söyləyib: "Dünya üzrə Ümumi Daxili Məhsulun 2 faizinə sahibdirsə, o, heç vaxt hegemon ola bilməz. Düzdür, balaca dövlət deyil, amma imperiya olacaq ölkə də deyil".

Forum çərçivəsində keçirilən üçüncü paneldə “Çoxluqlar azlıqlara qarşı” mövzusunda müzakirələr aparılıb

Əli Həsənov: “İndiki Ermənistanın tarixi Azərbaycan torpaqlarında yaradılıb”

Altıncı Global Bakı Forumu çərçivəsində keçirilən “Çoxluqlar azlıqlara qarşı” mövzusunda üçüncü panel iclasında separatçı siyasətin məqsəd və nəticələri, etnik rəqabət, əraziyə yönəlmiş hakimiyyət siyasəti, səmərəli və müasir idarəetmə qaydalarına meydan oxuyan şiddətli güc mübadiləsi, qlobal siyasətdə hərtərəfli və ədalətli idarəetmə yolları, beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən təsdiq olunmaq üçün hansı dərslər öyrənilməlidir kimi mövzularda müzakirələr aparılıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, iclasın moderatoru Latviyanın sabiq Prezidenti Valdis Zatlers bildirib ki, etimadsızlıq, müharibələr, münafişlər, miqrant, qaçqın problemlərinin, ümumiyyətlə, dünyanı narahat edən məsələlərin həlli hazırkı dövrdə çox vacibdir. Bu məsələlərin həlli vasitələri daha geniş miqyasda müzakirə olunmalı, yollar tapılmalıdır. Biz öhdəmizə düşən hər bir məsələyə münasibət bildirməli, söylərimizi gücləndirməliyik.

Bosniya və Herseqovinanın Rəyasət Heyətinin üzvü Mladen İvaniç qeyd edib ki, müzakirə olunan mövzular düşündürücüdür və bu problemlərin həlli bizdən daha çox şey göstərməyi tələb edir. Dünyada baş verən müharibələr, münafişlər ciddi problemlər yaradır, insanlar həyatlarını itirirlər, yaşadıkları yerləri tərk etmək məcburiyyətində qalırlar. Bu cür mənfi halların olmaması üçün birgə addımlar atmalıyıq. Müəyyən prinsiplər tətbiq olunmalıdır, ortağ məxrəcə gəlinməlidir, liderlər kompromisə getməyi bacarmalıdırlar. Güzəştə getməmək dünyada qarışıqlıq yaradır. Problemləri birgə həll etməyi bacarmalıyıq.

Bolqarıstanın keçmiş Prezidenti Rosen Plevneliyev münafişlərdən danışarkən Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ probleminə toxunub. O qeyd edib ki, Azərbaycanın tam hüququ var ki, ölkəsinin ərazisininin 100 faizinə nəzarət etsin, amma təəsüflər olsun ki, hazırda yalnız 80 faizinə nəzarət edə bilər. Buna bütün dünya diqqət yetirməli, münasibət bildirməlidir. BMT və digər beynəlxalq təşkilatlar iradə nümayiş etdirməlidirlər. Əsas məsələ dayanıqlı sülh yaratmaqdır. Bunun üçünsə birgə şey göstərmək lazımdır. Bir sıra ölkələrdə müsəlmanlara qarşı ayrı-seçkilik var. Bu, düzgün deyil. Müsəlmanlara qarşı münasibət dəyişməlidir. Mən çox seviniyəm ki, prezident olduğum müddətdə iftar süfrəsi açmışam. Real vəziyyət odur ki, sülh yaratmaq bizim özümüzəndə asılıdır.

Rasizmə Qarşı Avropa Şəhərləri Koalisiyasının prezidenti Benedetto Zakkiröl deyib ki, dövlət rəhbərləri ümumi strategiyayı nəzərə alaraq siyasət yürüdürlər. Onlar qlobal məsələlərə münasibət bildirməlidirlər. Biz bütün söylərimizi müsbət istiqamətə cəmləşdirməliyik. Miqrasiya axınlarına qarşı vacib addımlar atılmalıdır, insanların həyat şəraitləri yaxşılaşdırılmalı, onlara kömək göstərilməlidir.

Sloveniya Respublikasının keçmiş Prezidenti Danilo Türk dünyada sülhün təmin edilməsinin önəmini qeyd edib. O deyib: “Bəşəriyyət elə bir platforma yaratmalıdır ki, bütün münafişlər həllini tapsın, sülhə nail olsun. Bunun üçün vacib qərarlar qəbul olunmalıdır”.

Belçika Krallığının keçmiş Baş naziri Yves Leterme qeyd edib ki, o, özü İsveçdən

olan immiqrantdır. Buna baxmayaraq, Belçikada yüksək vəzifədə işləyib. Belçikanın təcrübəsindən danışan nətiq vurğulayıb ki, bu ölkədə milli azlıqların hüquqları ilə bağlı əsas prinsiplərdən - ədalətli bölgü, qərarların qəbul edilməsində iştirakın təmin olunması kimi prinsiplərdən istifadə edilir.

Gürcüstanın Baş nazirinin keçmiş müavini Eka Tkeşelaşvili ölkəsində həyata keçirilən siyasi islahatlar barədə məlumat verib. O qeyd edib ki, Gürcüstanda bərabər hüquqluluq prinsipi, insan hüquqlarının qorunması məsələləri hər zaman diqqətdə saxlanılır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov panel iclasında “Millətlərin öz müqəddəratını təyinetmə və ərazi bütövlüyü prinsipləri: Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları beynəlxalq hüquq kontekstində” mövzusunda məruzə ilə çıxış edərək deyib ki, hazırda dünyada etnik separatizmin güclənməsi regional və beynəlxalq təhlükəsizliyin təmin olunmasına, bəşəriyyətin sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşamasına mənfi təsir göstərən əsas amillərdəndir. Azərbaycan Respublikası da iki yüz ildən çoxdur ki, ermənilərin etnik təmizləmə və soyqırımı siyasətinə məruz qalaraq onun doğurduğu qanlı faciələrdən və müharibədən əziyyət çəkir. Azərbaycana qarşı etnik soyqırımı siyasətinin bünövrəsi XIX əsrin əvvəllərində bəzi xarici geosiyasi qüvvələrin təsiri və dəstəyi ilə başqa dövlətlərin ərazisində yaşayan ermənilərin Azərbaycana köçürülməsi nəticəsində qoyulub.

Ermənilərin azərbaycanlılara qarşı zaman-zaman genişmiqyaslı qanlı aksiyalar həyata keçirdiyini, dinc əhalini kütləvi qırğınlara məruz qoyduğunu vurğulayan Əli Həsənov xatırladı ki, indiki Ermənistanın tarixi Azərbaycan torpaqlarında yaradılıb. Bununla kifayətlənməyən ermənilər Azərbaycanın qədim yaşayış məskəni olan Dağlıq Qarabağla bağlı ərazi iddiaları irəli sürməkdə davam edirlər.

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münafişləsinin, Xocalı soyqırımının qanlı nəticələri barədə məlumat verən Prezidentin köməkçisi deyib ki, Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsi və ona bitişik 7 rayonu işğal edilib. Ermənistanın etnik təmizləmə siyasəti nəticəsində 1 milyondan artıq azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkün və

rəfdən hər bir xalqa öz müqəddəratını istədiyi qədər təyinetmə hüququ verilsə, müasir dünyada etnik separatizm qarşısızalmaz prosese çevrilir və əksər ölkələrdə saysız-hesabsız etnik münafişlər, müharibələr baş verir. Hətta bu gün ikili standartlar siyasəti aparən poli-etnik dövlətlərin özləri belə dəhşətli etnik separatizm dalğasına məruz qala bilər.

Bir dövlətin beynəlxalq hüquq normaları ilə təsbit edilmiş ərazisi daxilində başqa bir dövlətin yaradılması və bu məqsədə nail olmaq üçün milli, etnik zəmində parçalanmaya əl atılması yolverilməzdir. Ermənilərin etnik separatizmə bəraət qazandırmaları üçün öz müqəddəratını təyinetmə prinsipini bəhanə gətirməsi BMT-nin Nizamnaməsində və ATƏT-in Helsinki Yekun Aktında əksini tapmış prinsiplərə ziddir. Nəzərə alınmalıdır ki, Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsində yaşayan ermənilər ölkəmizdəki milli azlıqlardan biridir və onların ərazi iddiaları irəli sürməsi beynəlxalq hüquq normalarına uyğun deyil. Bu məsələdə Azərbaycanın möv-

ziyyətinə düşüb. Ermənistan 20 ildən artıqdır ki, Azərbaycanın ərazisinin 20 faizini işğal altında saxlayır.

Azərbaycan ərazilərinin Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal ilə bağlı BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnamə və 7 bəyanat qəbul etdiyini diqqətə çatdıran Ə.Həsənov deyib ki, bu sənədlərdə Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən qeyd-şərtsiz çıxarılması tələbi qoyulub. Lakin işğalçı dövlət BMT-nin və digər beynəlxalq qurumların tələblərini hələ də yerinə yetirmir. Ona görə ki, BMT, ATƏT, Avropa Şurası və digər beynəlxalq təşkilatlar Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarını işğal etməsi faktını təsdiqləsələr də, bu halı birmənalı formada pisləməkdən və beynəlxalq təsir mexanizmləri vasitəsilə işğalçı dövləti onların tələblərini yerinə yetirməyə məcbur etməkdən çəkinirlər. Bu isə münafişlərin uzanmasına səbəb olur.

Əli Həsənov diqqətə çatdırıb ki, beynəlxalq hüquq baxımından milli azlıqların öz müqəddəratlarını təyin etməsi başqa dövlətlərin ərazi bütövlüyünü pozmaq və müstəqillik almaq formasında reallaşa bilməz. Çünki müstəqil dövlətin ərazisində neçə-neçə milli azlıqlar yaşayır və onlar belə bir hüquqa malik deyillər. Xalqların öz müqəddəratını təyinetmə ideyası beynəlxalq hüququn ərazi bütövlüyü prinsipini pozmağı və bu prinsipə ziddiyyət təşkil etməyi inkar edir. Digər tə-

qeyi ondan ibarətdir ki, azərbaycanlılar Dağlıq Qarabağa, öz əzəli torpaqlarına geri dönməli, ermənilər isə onlarla birlikdə həmin ərazidə yaşamaladırlar.

Prezidentin köməkçisi çıxışının sonunda deyib: “Azərbaycan dünya birliyini Dağlıq Qarabağ münafişləsinin regionda törədə biləcəyi təhlükələr haqqında xəbərdar edərək, təsirli tədbirlər görməyə və Ermənistanı işğalçılıq siyasətindən çəkəndirməyə çağırır. Hesab edirik ki, təcavüzkarın qarşısı alınmazsa, beynəlxalq dairələrin dünyada sülhün və sabitliyin bərqərar edilməsinə yönəlmiş söyləri nəticəsiz qalacaq, etnik münafişlərin miqyası gətirdikcə daha da genişlənəcəkdir. Bu da bəşəriyyətin arzu etdiyi dinc dünya nizamı üçün son dərəcə təhlükəli olaçaqdır”.

Livanın keçmiş Prezidenti Petru Luçinksi etnik qrupların hüquqlarından danışib. O bildirib ki, ölkəsində yeddi etnik qrup var. Sabiq Prezident Azərbaycanın əldə etdiyi uğurlardan danışaraq deyib ki, bu ölkədəki prosesləri diqqətlə izləyir. O, bu gün Azərbaycanın çox şeyə nail olduğunu vurğulayıb.

İsrailin keçmiş Prezidenti Dalia İtzik mövzu ilə bağlı fikirlərini bildirib, müsbət təcrübələrin bölüşdürülməsinin faydalı ola biləcəyini söyləyib. O, bu baxımdan Global Bakı Forumu kimi tədbirlərin keçirilməsinin çox əhəmiyyətli olduğunu vurğulayıb. Panel iclası müzakirələrlə davam edib.

Demokratiya nağılının muzdurları

I yazı

Psixoloji müharibədə uduzan tərəf məlumatı, bilgisi az olan tərəfdir. İnformasiya müharibəsində daha möhkəm qışqıran, heç də haqlı deyil. Bəllidir ki, bu müharibəni aparınlar insan beyinini yuma, kütləyə təsir mexanizmini bacaranlar və böyük manipulyatorlardır. Məlumdur ki, hiylə və aldatmanın təsirli olması üçün onun gizli yerinə yetirilməsi lazımdır. Məqsədimiz bizə qarşı informasiya savaşı açmış güclərin hiylə və aldatma üsullarını cəmiyyətə, insanlara tanıtməklə xidmətimizi göstərmək, xalqa qarşı aparılan informasiya müharibəsində atəş nöqtələrini üzə çıxarmaq və manipulyasiyanın fəsadlarını minimuma endirməkdir. Diqqətli olmaqdan, bu xidməti göstərməkdən başqa çarəmiz yoxdur.

"Əgər bütün hücumlara qarşılıq verməyə qalxmasaydım, hər şeyə vida etmək məcburiyyətində qalardım. Əlimdən gələni, doğru bildiyimi edirəm və sonsuza qədər edəcəm. Həqiqəti taparsam, doğruya çatarsam, deyilənlərin bir önemi qalmaz. Səhv edərsə, 10 mələk haqlı olduğumu söyləsə də, faydası olmaz"

Haqsız tənqidlə qarşılaşdıqda, bu kəlamları yada salıram: "Əlinizdən gələni edin, sonra çətininizi açın və tənqid yağışının alınından içəri süzməsinin qarşısını alın".

Mirzə Cəlilin "Buz" hekayəsini, yəqin ki, oxumusunuz. Dönün, bir dəfə də oxuyun, əmin olun ki, aşağıdakıları qeydlərimizdən sonra həmin ədəbi abidəyə yenidən və başqa rəqəsdən baxacaqsınız. Azı 2 dəfə oxumuşdum. Millət vəkili Fazil Mustafa 3-4 il öncə qələmə aldığı bir yazıda bu hekayəyə elə fərqli traktovka vermişdi ki, qayıdıb bir də oxudum və anladım ki, indiki situasiyaya bu hekayə qədər aydınlıq gətirən ikinci klassik ədəbi hadisəmiz az tapılar.

Hekayədə 14 yaşlı uşağın dili ilə xalası-nın bərk xəstələnməsindən danışılır.

Əsərin baş qəhrəmanına xalasının əri bir qəpik verib, buz dalınca yollayır ki, bunu alıb gətirsin, onu xalasının sinəsinin üstünə qoy-sunlar. Elə hadisə bundan sonra başlayır. Buz dalınca gedən uşaq bunu alıb evə qayıdanda, qonşuluqda hər zaman dalaşdığı Hacı Bayramın oğlu Şirəli ilə qarşılaşır. Xalası-nın vəziyyətini anlasa da, Şirəli ilə dava etməyi daha vacib sayır. Buzun qalan hissəsini isti torpağa qoyub Şirəli ilə əlbəyaxa döyüşür, onun itlərini daşlayır. Bu hadisədən iki gün sonra baş qəhrəmanın xalası vəfat edir.

Millət vəkili hekayə ilə bağlı izahı isə belə idi: "Xəstələnmiş xalasını (bəlkə də Vətəninini) xilas etmək istəyən uşaq bunu vaxtında gətirib çatdırmalıdır. Rus həkimi xalası-nın ərinə tapşırıb. Xalasının əri də ona tapşırıb. Evə doğru yürüdüüyü yolda isə Şir Əlinin itləri (əslində, Şirəlidir- millət vəkili ustalıqla belə təqdim edib və nəyə işarə vurduğu yəqin ki, bəllidir) onu gözləyir. "Şir" Əli itin arxasında gizlənib. Bu, əslində, itlə savaşı deyil. İtin gücünü öz gücü hesab edən şirliyin-dən əsər qalmamış Şir Əli ilə savaşıdır. Ya yerə qoymağa məcbur olduğu buz eriyəcək, ya da Şir Əlinin itini atdığı daşla susdura-caq. Günün dilemması budur. Başqa yola düzəlsən, Şir Əli itini başqa birisinin üzünə yönəldəcək. Elə bir dönüm nöqtəsi olur ki, iti daşlamaq üçün bunu əritməyə dəyər". Millət vəkili "şir" Əlinin itləri ilə dava etməyimizi, yoxsa xəstə yatan qohumunu (əzizini, Vətəninini) xilas etmək dilemmasında üstünlüyü itləri daşlamağa verir. "Doğru qərarımı, yan-

Sənan Nəcəfovun yazısı

İşıdırmı" bunu müəyyən etməyin zamanı deyil, "xəstə xala" can üstədir.

Hələlikse "şir" Əlinin virtual "itləri" ilə üz-üzəyik.

Liot planı: Satqınları necə hazırlayırdılar?

SSRİ DTK-sının 20 il 5-ci şöbəsinin rəisi işləmiş, Ordu generalı Filip Bobkovun "Satqınları necə hazırlayırdılar?" kitabında "Liot planı" haqda ətraflı yazılıb. "Plan uzunmüddətli məqsədlər üçün hazırlanmışdı. Bu plan-da Sovetlər Birliyini tədricən daxildən dağıt-

O zaman sizin əvəzinə gələn digər fransız əsgərlər bu ağacların kölgəsində gündən qorunanda sizi- öz sələflərini sevgi, sayğı və hörmətlə xatırlayacaqlar".

Sizə maraqlı deyilmi...?

... Necə olur, bu qədər fakt, arqument, fikir səsləndirilməsinə baxmayaraq insanlar inandıqları siyasi partiya, lider və ya qrupu (etnik, dini, sosial) sona qədər dəstəkləyirlər? Buna cavab tapmaq üçün beynin qərar vermə anı və Solomon Eş sınağı ilə tanış olmalıyıq.

... Böyük informasiya müharibəsinin içindəyik və bu müharibədə məqsəd bizi öz dəyərlərimizdən, ali hesab etdiyimiz nəsnelərdən uzaq salmaq və bunun üçün xüsusi proqramlarla işləyirlər?

... Özüne ziyalı deyənlər, niyə cəmiyyətdə çəkisi, hörməti olanlar ən gərgin məqamda, ziyalı sözüne ehtiyac duyduğumuz anda susurlar? Buna cavab tapaq üçün "Susqunluq spirali" effekti ilə tanış olmağımız lazımdır.

... Sosial şəbəkələrdə "çaqqal sürüsü" nün hücumuna məruz qalırsan, bunlar necə işləyirlər və hansı psixoloji təsirlərdən istifadə edirlər? Bunun üçün "astrotrufinq" haqda məlumatlı olmalıyıq. Trollar və botların birləşdiyi briqadaların işləmə mexanizmlərini bilməliyik.

maq üçün dəqiq xəritə cızılmışdı"

Plan iki böyük kəşfiyyat qrupunun hazırladığı- incəliklə hazırladığı, birgə fəaliyyətinin məhsulu idi. Plan haqda uzun-uzadı danışmaq istəmirik, çünki təqdim edəcəyimiz növbəti yazılarda imkan düşdükcə, oxşar hadisələrin detallarını göstərəcəyik. "Liot planı" nı diqqətinizə çatdırmağımız məhz fransız generalının şərafinə adlandırılması ilə bağlıdır. Məsələ bundadır ki, Əlcəzairdə müstəqillik uğrunda gedən müharibədə (Əlcəzair Fransanın müstəməkəsi idi və 1954-cü ildə ölkənin müstəqilliyi uğrunda müharibə başlamışdı. Ağır, qanlı və uzunmüddətli döyüşlərdən sonra 1962-ci ilin 19 martında Əlcəzairə müstəqillik verən Evian sazişi imzalandı) fransız general öz əsgərlərinə yol qırağında ağac əkməyi əmr etmişdi. İlk günlərdə qızmar Əlcəzair günü altında bu məşəqqətli işin nə mənə kəsb etdiyini anlamayan əsgərlər narazılıq edirdilər. Bu narazılıqları gören general məqsədini əsgərləri qarşısında çıxış edərək, bəyan edir: "Bu ağaclar 50 il sonra böyüyüb, gövdəli ağac olacaqlar.

... Necə olur ki, siyasi liderə qarşı kampaniya başlayır, sosial şəbəkələrdə davamlı "raskrutka" edilir, bunu yayanlar "qəhrəman" kimi təqdim olunurlar? "Landromat" Böyük yalanını xatırlayırsınız? Bunu bilmək üçün Böyük Yalan nəzəriyyəsinin sosial şəbəkələrdə tətbiqini analiz etməliyik.

...Necə olur ki, insanlar hər şeyi sizdən, bizdən yaxşı bildiklərini düşünür, özlərini haqlı, bizi nahaq sayır? Haradandı onlarda bu haqq-nahaq tərəzi? Yanlış Konsensus effekti bu haqdadır.

...Necə olur ki, gözləmədiyiniz, savadı və bacarığı yetərli olmayan birisi birdən "qəhrəmana" çevrilir, dikte edir? Daninq -Krüger effekti buna aydınlıq gətirəcək.

...Necə olur ki, bu qədər satqınlar, cuğullar, casuslar, agentlər kamfilyaj olunurlar, biz tanıya bilmirik? Bunun üçün "5-ci kolon" və "nüfuz (təsir) agentləri" haqda danışmalıyıq.

...Necə düşünürsünüz, sizcə, xaricdə korrupsiya halı, polis özbaşınalığı, yanlış və qərəzli məhkəmə qərarları yoxdurmu? Bunun üçün konkret faktlar sadalayacağıq.

...Bizi yaltaq, hakimiyyətdən umacağı olanlar və s. idbar sözlərlə bəzəyənlərin özləri kimlərdilər?

...Ya "Düşmənin mətbuat effekti", "Argumentum ad populum" (xalqın arqumenti və ya necə deyirlər, camaat belə deyir) haqda məlumatlı olarıqsa, nələrə qiymət verməyi bacarıyıq, hansı mətləblərə aydınlıq gələr?

Bu və digər məqamlarla bağlı, televiziya dili ilə desək, az sonra və daha ətraflı danışacağıq.

"Cəmiyyətin görünməyən mexanizmini işlədən insanlar, görünməyən idarəçilərdilər. Adını heç eşitmədiyimiz insanlar tərəfindən zehnimizə forma verildi, zövqlərimiz formalaşdırıldı" (Walter Berneis).

Psixoloji müharibə - hədəf laqeydlərin beynidir

Psixoloji müharibənin tərkib hissəsi olan informasiya müharibəsi haqda çox danışmaq olar. Dəyərli vaxtınızı çox ala bilərik. Amma məsələ bundadır ki, astrotrufinq, susqunluq spirali, qazlaytinq, yanlış konsensus effekti, Düşmənin mətbuat effekti, "Argumentum ad populum", Daninq-Krüger effekti və digər psixoloji effektlər haqda danışmadan öncə, informasiya müharibəsi, aparılma qaydası və fəsadları haqda qeydlərimiz olmalıdır.

Müharibələr zamanı hərbiçilər döyüşdə güclərini effektiv idarə etmək üçün qarşı tərəfin informasiya mənbəyinə təsir etməyə, insanların fikrini lazım olan istiqamətə yönəltməyə çalışması haqda tarixdən yetərli faktlar var. Mütəxəssislərin altından qırmızı xətlə cızdığı bir aksiom var: Fiziki müharibə etmədən İnformasiya Müharibəsi (İM) aparmaq olur, amma İM olmadan, fiziki müharibə aparılmır. Başqa sözlə, fiziki müharibə aparılarkən, eyni zamanda, onun tərkib hissəsi kimi İM-in aparılması zəruridir.

İnformasiya müharibəsi - təsiredici tərəfin öz məqsədinə çatmaq üçün müxtəlif üsul və vasitələrdən istifadə etməklə insanların psixologiyasına, fərdi və ictimai şüuruna qarşı həyata keçirdiyi genişmiqyaslı informasiya-döyüş emeliyyətidir. İnformasiya müharibəsində, həmçinin, qarşı tərəfin informasiya-kommunikasiya sistemlərinin normal iş fəaliyyətinin pozulması, psixoloji-ideoloji informasiyanın yayılması, informasiya blokadası, şayiələrin yayılması və s. əsas hədəfdir.

Psixoloji müharibə (PM) aparmaq- klassik anladakı müharibənin qazanıldığı (üstünlüyün davam etdirilməsi- indiki halda Ermənistanın son illərdə apardığı İM) və ya itirildiyi (problemlərin aradan qaldırılması- indiki halda, Azərbaycanın son illərdə apardığı İM) zaman insanların ruh halına təsir edərək nəticə almaqdır. Psixoloji Müharibənin 5 taktiki hədəfi var: kütlədə dikte edən tərəf itaət duyğusunu artırmaq, ictimai rəyi istənilən tərəfə yönəltmək, xalqa rəhbərliyin arasını vurmaq, kiçik və orta ranqlı idarəediciləri ələ almaq, mədəni inkişafı əngəlləmək.

Bu müharibədə son qələbə düşmənin məğlub olduğunu qəbul etməsidir. Məğlubiyyəti qəbul etməyən rəqib, zaman keçər yenidən döyüşə qayıdır. Düşmənin bu qərara gəlməməsi, yeni geri dönüşünü önlemek üçün onun mənəviyyatının çökdürülməsi lazımdır ki, bunun üçün təbliğat əsas silahdır. Təbliğatın cəbhəxanasında söz, səs və görüntülü təsirdir. Burada söhbət gəlişgözlə sözlər, beynlərə təsir üçün hesablanmış kliplərdən getmir.

(Davamı olacaq)

Mart soyqırımı

Erməni daşnaklarının 1918-ci il martın 31-də xalqımıza qarşı törətdikləri soyqırımından artıq 100 il ötür

Tarixin müxtəlif dövrlərində ermənilər Azərbaycan dövlətinə, eləcə də, türklərə qarşı müxtəlif yollarla soyqırımı siyasəti həyata keçirərək, təcavüzkar siyasət yürüdüblər. Erməni millətçiləri tərəfindən xalqımıza qarşı iki yüz ilə yaxın bir dövrdə yeridilən soyqırımı siyasətinin məqsədi azərbaycanlıları tarixi torpaqlarından qovmaq, xarici havadarlarının köməyi ilə həmin yerlərdə Ermənistan dövləti yaratmaq olub. Bu mənfur ideyanı reallaşdırmaq istiqamətində, ardıcıl olaraq hərbi, ideoloji və təşkilati xarakterli tədbirlər həyata keçirilib və azərbaycanlılar tədricən doğma torpaqlarından qovulub, onların ərazilərində başqa ölkələrdən köçürülmüş ermənilər məskunlaşdırılıb.

Azərbaycanlılara qarşı yeridilən soyqırımı siyasətinin tarixi, əsrləri əhatə etsə də, bu barədə əsl həqiqət Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin qətiyyəti sayəsində ictimaiyyətə çatdırılmışdır. Soyqırımı yalnız Onun 1998-ci il 26 mart tarixli Fərmanından sonra öz hüquqi-siyasi qiymətini almışdır. O vaxtdan başlayaraq, 31 Mart Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü kimi dövlət səviyyəsində qeyd olunur, soyqırımı qurbanlarını anma tədbirləri keçirilir və dünya ictimaiyyətinin diqqəti bu məsələyə cəlb olunur.

Hadisələri ardıcılıqla izləsək, başımıza gətirilən olayların tarixdə, demək olar ki, eyni ssenari üzrə cərəyan etdiyinin şahidi olarıq. Erməni daşnaklarının 1918-ci il martın 31-də xalqımıza qarşı törətdikləri soyqırımından artıq 100 il ötür. Bu zamana qədər ermənilərin xalqımıza qarşı həyata keçirdikləri genosid siyasətinin nəticəsi olaraq, azərbaycanlıların başına olmazın müsibətlər və faciələr gətirilmiş, xalqımıza qarşı deportasiya və soyqırımı siyasəti həyata keçirilmişdir. Belə ki, ermənilər xalqımızın tarixini kobud şəkildə saxtalaşdırır, milli-maddi və mədəniyyət abidələri, toponimləri erməni təcavüzünə məruz qalırdı. Bəli, keçən 100 il ərzində minlərlə ziyalılarımızı məhv etməklə, əlifbamızı bir neçə dəfə dəyişməklə, biz Azərbaycan türklərinin sonsuzlaşdırmaq iddiasında olan qüvvələr, qərəzli mövqeləri ilə kim olduqlarını tarix boyu sübut ediblər. Şükürlər olsun ki, milli genofonumuz və adət-ənənələrimizi qoruyub saxlaya bilmişik.

Elmi-tarixi mənbələrdən, bəlli olduğu kimi, "Türkmənçay" müqaviləsindən sonra Rusiya imperatoru I Nikolayın 21 mart 1828-ci il tarixli fərmanı ilə İrəvan və Naxçıvan xanlıqları ərazisində "Erməni vilayəti"nin yaradıldığı elan edilib, 7331 azərbaycanlı və 2369 erməni ailəsinin məskunlaşdığı İrəvan şəhəri bu vilayətin tərkibinə daxil edilib. Qeyd edək ki, Rusiyanın erməniləri köçürmək siyasəti XX əsrin əvvəllərinə qədər davam edib. Rus tədqiqatçısı Şavrov 1911-ci ildə yazırdı ki, Qafqazda yaşayan 1 milyon 300 min ermənidən 1 milyonu Rusiya tərəfindən son dövrlər köçürülüb. Bu, o deməkdir ki, bütövlükdə, Qafqaz ərazisində yaşayan ermənilərin əksəriyyəti Rusiyanın İran və Osmanlı dövləti ilə müharibələrindən sonra köçürülüb. Rusiya Qafqazı işğal edəndə, xüsusilə, Şimali Qafqazdakı müharibələr zamanı 2 milyona yaxın müsəlman və türk əsilli insanlar Osmanlı ərazisi-

nə köçdü. Bununla da, Qafqazda əhalinin milli-etnik tərkibi süni surətdə dəyişdi. O zamanlara qədər bu ərazilərdə ermənilərin sayı, cüzi olsa da, köçürülmə nəticəsində bir milyon nəfərə çatdı. Əslində, o vaxta qədər Bakıda da erməni yox idi.

Bu və ya digər faktlar göstərir ki, Azərbaycan torpaqları hesabına dövlət quran ermənilər tarixin bütün mərhələlərində xalqımıza qarşı insanlığa yaraşmayan qanlı əməlləri ilə yadda qalıblar. Xüsusilə, onların 1905-1907-ci, 1915-1920-ci, 1947-1953-cü və 1988-1994-cü illərdə törətdikləri kütləvi qətləmlər, işğalçılıq siyasətləri bu qanlı əməllərin ən dəhşətli mərhələləri olmuşdur.

MART SOYQIRIMINDA 7 MİN ERMƏNİ ƏSGƏRİ MÜXTƏLİF CƏBHƏLƏRDƏN BAKIYA GƏTİRİLİR

Mart soyqırımı - 1918-ci ilin mart-aprel aylarında başda Stepan Şaumyan olmaqla, erməni daşnaklarının Azərbaycan türklərinə qarşı törətdikləri kütləvi qırğınlar Bakıda, Şamaxıda, Muğanda, Lənkəranda və digər yerlərdə 50 mindən artıq günahsız soydaşımızın qətlə yetirilməsinə səbəb olub. Tarixi Azərbaycan şəhəri olan İrəvanda 1920 azərbaycanlının evi yandırılıb, 132 min soydaşımız qətlə yetirilibdir. 1918-ci ilin mart-aprel soyqırımı İsmayılıdan da yan keçməmişdir. Belə ki, rayona məxsus 12 kənddə 1044 nəfər amansızcasına öldürülmüşdür. Ən böyük qırğın 360 nəfərin öldürüldüyü Tircan, 225 nəfərin qətlə yetirildiyi Mücü, 100 nəfərin məhv edildiyi Bizlan və s. kəndlərdə törədilmişdir. Mart soyqırımından bir il sonra ermənilər bu hadisələri bolşeviklərlə müsəlmanlar arasında cərəyan edən hakimiyyət mübarizəsi kimi mətbuatda yaydılar.

Xatırladaq ki, 1918-ci ildə Rusiyada yaranmış vəziyyətdən istifadə edən ermənilər öz istədiklərinə bolşevizm bayrağı altında nail olmağa cəhd göstərmişlər. Bakı Kommunası 1918-ci ilin martında cinayətkar planı həyata keçirməyə başlayır. Təxminən 7 min erməni əsgəri müxtəlif cəbhələrdən Bakıya gətirilir. Bundan başqa "Qırmızı Qvardiya" adı altında yaradılan 10-12 min-

lik ordunun da 70 faizi ermənilərdən ibarət idi. Martın 30-da axşam saatlarında Bakıda ilk atəş səsleri eşidilir. Təpədən-dırnağa qədər silahlanmış erməni əsgərləri müsəlmanların evlərinə basqınlar edərək onları vəhşicəsinə öldürür, körpələrə və qocalara aman vermirdilər. Qadınlar daha ağır şəkildə öldürülürdü. Arxiv materiallarına əsasən qulaqları, burunları kəsilən və orqanları parça-parça edilən 37 qadının meyiti tapılmışdı. Mart soyqırımı zamanı təkə Bakıda 12 mindən çox adam qətlə yetirildi.

Ermənilər Azərbaycan torpaqlarını işğal etməyə cəhd göstərirdilər. Belə ki, Qarabağda yaşayan ermənilərlə birləşib. Gəncəyə hücum planı hazırlanırdı. Lakin 1918-ci ilin mayında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılması, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda ölüm-dirim mübarizəsinin başlanması işğalçıların bütün planlarını pozdu. Demokratik Cümhuriyyətin sənədlərini nəzərdən keçirərkən bəlli oldu ki, mart qırğınlarının törədilməsində o dövrün hakimiyyətinin xüsusi rolu olmuşdur. Şaumyanın Vladimir İliç Lenin tərəfindən Zaqafqaziya fəvqəladə komissar təyin edilməsi bu hadisələrin daha geniş miqyasda vüsətini genişləndirmişdir. Bu baxımdan, Naxçıvanda, Gəncədə, Qubada, İrəvanda və azərbaycanlılara məxsus olan digər yaşayış məntəqələrində qırğınlar törədilmişdir. Təkə Naxçıvanda 125 kənd dağıdılmış, 50 min nəfər insan qaçqın düşmüş, 45 min insan qətlə yetirilmişdir. Şamaxıda cümə məscidi daxil olmaqla tarixi abidələr dağıdılmış, 8 minə yaxın insan qətlə yetirilmişdir. Tarixin sonrakı mərhələlərində 1948-1952-ci illərdə də azərbaycanlılar ermənilərin qətlinin qurbanına çevrilmişlər. 1943-cü ildə İranda keçirilən Tehran Konfransında İranla SSRİ arasındakı münasibətlər müzakirə olunan zaman oradakı İran fəalları SSRİ xarici işlər naziri V.Molotova müraciət edərək, İranda ermənilərin SSRİ-yə köçürülməsini xahiş etmişlər. Nəticədə, Stalin bu müraciətə öz imzasını atmışdır. O zamankı Ermənistan SSR Kommunist Partiyasının Mərkəzi Komitəsinin katibi Q.Artunov bu məsələdən maraqları üçün istifadə etməklə, köçürülmə zamanı ermənilərin Azərbaycana köçürülməsi prosesinə köməklik göstərmişdir. 1947-ci il dekabrın 23-də SSRİ Nazirlər Komitəsinin toplantısında Ermənistan

əhalisinin və azərbaycanlıların Kür-Araz ərazisinə köçürülməsi ilə bağlı tapşırıqlar verilmişdir. Bütün bunları nəzərdən keçirməkdə məqsəd Ermənistanın soyqırımı siyasətini həyata keçirmək üçün yollar axtarmalarını və özlərinin Azərbaycan torpağında məskunlaşmasına nail olmalarını göstərməkdir.

...BİZ SÜVARI DƏSTƏMİZƏ BİRİNCİ SİLAHLI HÜCUM CƏHDİNDƏN BƏHANƏ KİMİ İSTİFADƏ ETDİK

Mart hadisələri əslində bolşeviklərin daşnaklarla birlikdə həyata keçirdikləri milli qırğın idi. Hadisənin təşkilatçısı olan S.Şaumyan qırğından bir neçə gün sonra 1918-ci il aprelin 13-də RSFSR XKS-yə yazdığı məktubunda etiraf edirdi ki, biz süvari dəstəməzə birinci silahlı hücum cəhdindən bəhanə kimi istifadə etdik və bütün cəbhə boyu hücum keçdik: "...Bizim altı min nəfərə yaxın silahlı qüvvələrimiz var idi... "Daşnak-sütyun"un da üç-dörd min nəfərlik milli hissələri var idi ki, bunlar da bizim ixtiyarımızda idi. Milli hissələrin inkişafı vətəndaş müharibəsinə qismən milli qırğın xarakteri vermişdi, lakin buna yol verməmək mümkün deyildir. Biz bilərəkdən buna yol verdik".

1918-ci il sentyabr ayının 20-si və 26-da Bakı bolşeviklərini Ağcaqum çöllərində güllələnməyə aparılarkən, yolda qəflətən Anastas Mikoyan və Stepan Şaumyan yoxa çıxmış, yenidən Rusiyada peyda olmuşlar. SSRİ zamanı isə bizlərə Stepan Şaumyan qəhrəman kimi aşılalmış və onun Bakı bolşevikləri ilə güllələndiyi bildirilmiş, 70 il ərzində onun kimi yüzlərlə erməni qaniçənlərinin xatirələri əziz tutulmuşdu. Sonradan yenidənqurma və müstəqillik illərində gizli arxivlər açılanda, məlum oldu ki, çox hiyləgər erməni olan Stepan Şaumyan heç də 1918-ci ildə güllələnməmiş, əksinə, ingilis gemiləri ilə İrana qaçmış, oradan da, İngiltərəyə gedərək, qərribə bir yaşayış məkanı seçərək, ömrünün sonuna kimi Hindistanda yaşamışdır.

ERMƏNİ TERRORU: FAKTLAR VƏ SƏNƏDLƏR

Bu gün dünya ictimaiyyətinin nəzərinə 31 Mart Soyqırımı ilə bağlı əsaslı dəlillərdən bir olaraq, Quba kütləvi məzarlığı təqdim olunur. Quba şəhərinin şimalında yerləşən kütləvi məzarlıqda 1918-ci ildə ermənilər və bolşeviklər tərəfindən vəhşicəsinə öldürülmüş azərbaycanlılar basdırılıb. Həmin dövrdə Qubada da qətləmlər oldu, azərbaycanlılarla yanaşı ləzgilər və yəhudilər də qətlə yetirildi, bütövlükdə, Qubada 20 min insan öldürüldü, 122 kənd dağıdıldı. 2007-ci ildə aşkarlanan məzarlıqdakı iki dolu arx insan skeletləri ermənilərin Qubada soyqırımı həyata keçirdiyinin əyani sübutdur. Bu məzarlıq ermənilərin 1918-ci ildə Qubada törətdikləri qətləmlərin üzə çıxan bir hissəsidir. Artıq dünya ictimaiyyəti bu və digər dəlillər vasitəsilə erməni siyasəti ilə tanış ola bilərlər.

Mart soyqırımı

Erməni daşnaklarının 1918-ci il martın 31-də xalqımıza qarşı törətdikləri soyqırımından artıq 100 il ötür

Əvvəli Səh. 10

Ermənilər zaman-zaman tarixi təkrarlayaraq, iyrenc siyasətin müəllifinə çevrirlər. Belə ki, ermənilər Sovet rejimindən bəhrələndikdən, ötən əsrin son illərində yəni azərbaycanlıları öz tarixi torpaqlarından qovdular. Bu, əsasən, Sovet dönəmində mərkəzin yürütdüyü siyasət nəticəsində idi. Moskvada çox böyük imkanlara malik olan ermənilərin təzyiqi ilə bu köçürmə siyasəti baş tutdu. Elə son hadisələrə diqqət yetirək. 1988-ci ildə Qarabağ separatizmi başladı. Ulu Öndərimiz Heydər Əliyev SSRİ rəhbərliyindən istefa verdikdən sonra Qorbaçov hakimiyyəti ermənilər üçün imkanlar yaratdı və indiki Ermənistanda azərbaycanlılara qarşı sonuncu deportasiya həmləsi oldu, 261 yaşayış məntəqəsində yaşayan 250 min soydaşımız doğma torpaqlarından qovuldu. Ermənilər bu zaman da insanlara qarşı vəhşiliklər törətdilər. 1988-ci ildə Ermənistandan 200 minə yaxın qaçqın məcburi surətdə Azərbaycan gəldi. Həmin qaçqınların Dağlıq Qarabağda yerləşdirilməsi daha münasib olardı. Yəni də Moskvanın dəsti-xətti burada özünü göstərir. Eləcə də, Azərbaycanda hakimiyyətdə olan Ə.Vəzirovun buna "canfəşanlıq" bu sayda insanların Bakıda cəmləşməsinə səbəb oldu. Məlum proseslərin davamı olaraq, 1992-ci ilin fevralında ermənilər Xocalı şəhərinin əhalisinə misli görünməyən divan tutdular. Tariximizə Xocalı soyqırımı kimi həkk olunan bu qanlı faciə minlərlə azərbaycanlının məhv edilməsi, əsir alınması və şəhərin yerlə yeksan edilməsi ilə qurtardı. Millətçi-separatçı ermənilərin Dağlıq Qarabağda başladığı qəsbkar hərəketin nəticəsi olaraq, bu gün ərazimizin 20 faizi işğal altındadır.

Vaxtilə 31 mart tarixində qətlə yetirilən azərbaycanlıların uyuduğu məzarlıqda bu gün həmin yüzilliyin sonunda şəhid olan Vətən oğulları uyuyur. Bəşəriyyət tarixində ermənilərin xalqımızın başına gətirdikləri faciə ilə müqayisə ediləcək dəhşətli cinayət törədilməyib. Xocalı şəhərində yaşayan insanlara qarşı həyata keçirilən soyqırımı aktı da ermənilərin hazırladığı növbəti ssenari əsasında baş tutdu. Müstəqil dövlət olaraq bu gün dünyaya qapı açdığımız zamanda tariximizin hər bir səhifəsi bizə ibrət dersi olmalı, tariximizi unutmamalı və ondan vaxtında düzgün nəticələr çıxarmalıyıq.

BƏŞƏRİYYƏT CİNAYƏTKARLARI TANIMALI VƏ ƏDALƏTİ MÜDAFİƏ ETMƏLİDİR

Çox təəssüflər olsun ki, SSRİ dönəmində və müstəqilliyimizin ilk illərində ermənilərin azərbaycanlılara qarşı qətlamlarına hüquqi-siyasi qiymət verilmədi. SSRİ dövründə bu hadisələr ört-basdır etdirilirdi və ermənilərlə qaradaşlıq himni oxutduruldu. Ümummilli Lider Heydər Əliyev hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra bu məsələlərə hüquqi-siyasi qiymət verdi. 1998-ci ilin mart ayında "Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında" Fərman imzalandı. "Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında" Fərman gələcək nəsillərin tarixi hadisələri unutmaması, keçmişimizin xatırlanması üçün çox mühüm bir sənəddir. Bundan sonra tədqiqat

işləri başladı və əsərlər yazıldı. 2001-ci ildə isə "Ermənistan SSR-dən deportasiya olunmuş azərbaycanlıların məskunlaşması haqqında" Fərman verildi. Biz öz tariximizi, uğurlarımızı, faciələrimizi bilməliyik və düşmənlərimizi tanımalıyıq ki, gələcəkdə belə hadisələr baş verməsin.

Azərbaycan xalqının mənəviyyatına, milli qüruruna və məniyyətinə böhtanlar atan, siyasi və hərbi təcavüz həyata keçirən ermənilərin bu vəhşiliklərinin dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırılması yönündə son illərdə bir sıra tədbirlər görülür. Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə həyata keçirilən kampaniya, dünyanın bir çox şəhərlərini əhatə etməklə, Azərbaycanın xaricdəki diplomatik nümayəndəliklərini və diaspor təşkilatlarını da bu prosesə cəlb edib. Fondun hazırladığı və nəşr etdirdiyi kitab və bukletlər, Xocalı soyqırımını əks etdirən fotoşəkillər keçirilən mərasimlərdə bir daha xarici ölkə vətəndaşlarının diqqətini Azərbaycan xalqının faciəsinə, ermənilərin isə vandalizminə yönəldir. Fondun nəşr etdiyi "Qarabağ həqiqətləri" toplusu Azərbaycan həqiqətlərini bütün dünyaya tanıdır. "Xocalıya ədalət" kampaniyası isə Azərbaycan gəncliyinin Qarabağ həqiqətlərini, münafiqşənin həllində ölkəmizin ədalətli mövqeyini və Xocalı soyqırımını bütün təfərrüatı ilə dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırmaq baxımından müasir tariximizin mühüm mərhələsi oldu. Heydər Əliyev Fondunun hazırladığı Azərbaycan internet portalı isə, ermənilərin yüz illər boyu xalqımıza qarşı yürütdüyü soyqırımı siyasətini daha mükəmməl formada beynəlxalq səviyyədə təqdim edir. 6 min səhifədən ibarət olan portalda ölkəmiz haqqında, o cümlədən, Dağlıq Qarabağ münafiqşəsinin tarixi haqqında istənilən məlumatı əldə etmək mümkündür.

"BU İŞĞALIN SONU YA SÜLH MÜQAVİLƏSİDİR, YA DA QAÇILMAZ MƏĞLUBİYYƏTDİR"

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yürütdüyü uğurlu xarici siyasət nəticəsində, artıq dünya və beynəlxalq təşkilatlar Ermənistanı işğalçı dövlət kimi tanıyır. Azərbaycan Prezidentinin bu məsələdəki bir-mənəli mövqeyi təsdiqlədi ki, Dağlıq Qarabağın Azərbaycandan ayrılma mexanizmi yoxdur və heç vaxt da olmayacaq. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin vurğuladığı kimi, "Ermənistanda başa düşməlidir ki, biz artıq orta əsrlərdə yox, XXI əsrdə yaşayırıq və XXI əsrin əlamətləri hər bir ölkə üçün əsas olmalıdır. Biz istəyirik ki, bölgədə sülh olsun. Biz istəyirik ki, beynəlxalq hüquq normaları təmin edilsin. Hər bir işğalçı bilməlidir ki, bu işğalın sonu olmayacaqdır. Bu işğalın sonu ya sülh müqaviləsidir, ya da qaçılmaz məğlubiyətdir". Azərbaycan iqtisadi və hərbi potensialını sürətlə artırmaqda, regionun ən güclü dövlətinə çevrilməkdədir. Tarix heç zaman unudulmur və tarixi saxtalaşdırmaq qeyri-mümkündür.

Aygün Eminova,
4 sayılı "ASAN Xidmət" Mərkəzi
qeydiyyat şöbəsinin rəisi,
Xəzər rayonu və Şuşa rayon
qeydiyyat şöbələrinin rəis əvəzi

YAP Qaradağ rayon təşkilatında trening keçirilib

Yeni Azərbaycan Partiyası Qaradağ rayon təşkilatında aprelin 11-də keçiriləcək prezident seçkilərində müvafiq seçki komissiyalarının məşvərətçi səs hüquqlu üzvləri və müşahidəçilər üçün trening keçirilib. Tədbirdə seçki hərəkatları, məşvərətçi səs hüquqlu üzvlərin və müşahidəçilərin hüquq və vəzifələri, digər prosedurlar barədə geniş məlumat verilib.

Məşğələlərdə müxtəlif mövzular ətrafında müzakirələr aparılıb və suallar cavablandırılıb. Treningdə çıxış edən YAP Qaradağ rayon təşkilatının sədri, Milli Məclisin deputatı Aydın Hüseynov bildirdi ki, aprelin 11-də keçiriləcək prezident seçkilərinə hazırlıq işləri uğurla aparılıb. Məntəqələrdə seçkilərin şəffaf və demokratik keçirilməsi və komissiya üzvlərinin normal fəaliyyəti üçün lazımı şərait yaradılıb. Onun sözlərinə görə, seçki komissiyaları lazımı texniki avadanlıqla

və məlumat kitabçaları ilə tam təchiz edilib. A.Hüseynov, onu da bildirdi ki, ölkəmizdəki ictimai-siyasi sabitlik, müvafiq seçki komissiyalarının yüksək hazırlığı və ölkənin seçki qanunvericiliyi prosesin tam şəffaf, ədalətli və demokratik prinsiplərə uyğun keçiriləcəyini söyləməyə əsas verir: "Azərbaycan dövləti seçkilərin demokratik təşkili sahəsində zəngin təcrübəyə və güclü iradəyə malikdir. Bütün bunlar isə, nəticə etibarilə prezident seçkilərinin yüksək səviyyədə həyata keçiriləcəyini söyləməyə ciddi əsaslar yaradır".

RÖVŞƏN

"Ölkəmizi tanıyaq" tur-aksiyası çərçivəsində Yasamal məktəbliləri Naxçıvana yola düşüblər

Martin 15-də Yasamal rayon məktəbliləri "Ölkəmizi tanıyaq" tur-aksiyası çərçivəsində Naxçıvan şəhərinə yola salınıblar. AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə çıxış edən Yasamal Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əziz Əzizov xalqımızın gələcəyi olan uşaqlara göstərilən dövlət qayğısından, gənc nəslin hərtərəfli inkişafı üçün yaradılan şəraitdən

söz açdı. Bildirilib ki, Naxçıvan Muxtar Respublikasına səyahətdə Yasamal rayonunun məktəblilərinin IX-XI siniflərində təhsil alan 27 şagirdi iştirak edir. Məktəblilər 3 gün ərzində Naxçıvanın tarixi, maddi-mədəniyyət nümunələri, turizm mərkəzləri və başqa gəzməli-görməli yerləri ilə tanış olacaqlar. Məktəbli Fidan İbrahimova layihənin əhəmiyyətindən danışaraq deyib: "Ölkəmizi tanıyaq" deyəni ilə reallaşdırılan maarifləndirici tur-aksiya biz gənclərin yadında silinməz izlər buraxacaq. Biz tarixi yerləri görəcək, onlar haqqında məlumatlar əldə edəcəyik. Bu layihə çərçivəsində ölkəmizdə gedən inkişaf proseslərinin əyani şahidi olacağıq. Bu şərait bizə yaratdığı üçün dövlətimizin başçısına minnətdarıq". Yolalma mərasimi konsert proqramı ilə davam edib.

Yeniyyətə və gənclərin vətənpərvərlik tərbiyəsinin daha da yüksəldilməsində, dünyagörüşünün formalaşmasında mühüm rol oynayan "Ölkəmizi tanıyaq" layihəsi çərçivəsində Naxçıvana ekskursiya Yasamal məktəbliləri tərəfindən böyük sevinc və coşğu ilə qarşılanıb. Yolalma mərasimi Novruz bayramı ərəfəsinə təsadüf etdiyindən şagirdlər Naxçıvan şəhərinə bayram sovgatları ilə yola düşüblər.

16 mart 2018-ci il

“Ağ Partiya”-“Milli Şura” qarşılıqlı çərçivədən çıxdı

Tural Abbaslıdan Cəmil Həsənliliyə şok suçlamalar

“Milli Şura”nın sədri Cəmil Həsənlinin müxalifət düşərgəsindəki partiyalara birgə mitinq keçirmək mürciətinin ardınca, açıqçılıq qurum da başda olmaqla, həmin mürciətdə qoşulan bir sıra siyasi “güclərin” 10 mart fiaskosu növbəti qarşılıqlı suçlamalara səbəb olub. Hələ mürciət edildikdən sonra “Milli Şura”-nı ciddi siyasi qurum hesab etmədiklərini, eləcə də, mitinq və aksiyaların səmərə verməyəcəyini deyən “REAL” hərəkatının aparıcı şəxsləri ilə eyni vaxtda digər müxalifət təşkilatı - Tural Abbaslının sədri olduğu “Ağ Partiya” da bənzər mövqedən çıxış etmişdi. Məhz sözügedən qarşılıqlı suçlamalar sonradan sosial şəbəkədə ağır tənqidlərə, hətta söyüşlərə çevrilmişdi. Bu məsələdə AXCP sədri Əli Kərimlinin “facebook” trolları onun təlimatlarına əsasən, aşırı təhqirlərlə qarşı tərəflərin ittihamlarını kölgədə qoymağa cəhd göstərmişdilər. Ancaq bu plan da özünü doğrultmadı və bunun sübutudur ki, söz atışmaları hələ də davam edir, tərəflər bir-birlərini müxalifətə xəyanət etməkdə günahlandırırırlar.

“2013-cü ildə Cəmil Həsənlini heç kim tanımırdı, indi də tanımır”

Məhz bu ərəfələrdə T.Abbaslı C.Həsənliliyə hələ 2013-cü ildə keçirilmiş prezident seçkisində ən ciddi dəstəyi göstərdiklərini iddia edərək, bu gün “Milli Şura” sədrinin onları “uşaq-muşaq” adlandırmasına kəskin tonda cavablar verib. Ümumiyyətlə, “Ağ Partiya” sədri daha öncələr mediaya açıqlamadığı faktları ictimailəşdirərək, müxalifət-yönlü saytların birinə C.Həsənlini, eləcə də “Milli Şura”nın dirijoru hesab edilən AXCP sədri Ə.Kərimlini ifşa edən açıqlamalar verib. Beləliklə, müxalifət düşərgəsində artıq özünəməxsus yerləri olduğunu iddia edən T.Abbaslı C.Həsənliliyə və ətrafına “biz təsadüfi adamlar deyilik” mesajını verib, üstəlik, digər sert ifadələrini işə salıb. Məsələn, o özünün və dəstəçilərinin C.Həsənlini heç vaxt ciddi siyasətçi olaraq qəbul etmədiklərini vurğulamaqla yanaşı, bildirib ki, 2013-cü ildə ölkənin siyasi arenasında bu ad heç bir mənə kəsb etmirdi. “Yalnız 2005-ci ildə partiyanın qərarına (AXCP-nin parlament seçkilərini boykot qərarı nəzərdə tutulur - R.N.) tabe olmayıb, parlamentdə oturduğuna görə partiyadan qovulan orta

statistik tarixçi, alim kimi yadda qalırdı”-deyən Abbaslı Həsənlinin nəinki Bilecəridən, hətta yaşadığı ərəzidən - Yasamaldan o tərəfdə tanınmadığını xüsusi ilə xatırladı.

Müxalifətçi partiya sədri iddia edib ki, ümumiyyətlə, C.Həsənlinin siyasətə gətirilməsində vaxtilə özünün təmsil olunduğu Müsavat partiyasının rolu var və bu gün qarşı tərəf bu faktı unutmamalı, zamanında ona siyasi dəstək göstərmiş şəxslərə heqarətlər etməməlidir, əksinə, boynuna götürdüğü öhdəliklərə əməl etməlidir: “Həmin dövərdə C.Həsənlili bizim qarşımızda öhdəlik götürmüşdü ki, əgər seçilsə, o zaman 2 il müddətinə parlament seçkiləri keçirəcək və daha sonra prezidentlikdən istefa verəcək. Eyni zamanda, siyasətdən bir-dəfəlik gedəcəyinə dair öhdəlik də götürmüşdü, heç bir partiyanın üzvü belə, ola bilməzdi. Qeyd edim ki, C.Həsənlili “Milli Şura”nın sədri postuna siyasətçi kimi deyil, sırf bitərəf ziyalı kimi seçilib”.

“Cəmil Həsənlili eyforiyaya qapılıb”

“Ağ Partiya” sədri C.Həsənlinin R.İbrahimbəyovun dublyor aktyoru olduğunu deyib və onu da xatırladı ki, məhz 2013-cü ildə “Milli Şura”da Müsavat-AXCP maraqlarının kəskin qarşılıqlılaşması yaşanırdı. “Buna görə də C. Həsənlili R.İbrahimbəyovun dublyor aktyoru kimi “Milli Şura”ya sədr seçildi”-deyən T.Abbaslıya görə, sadəcə olaraq, Həsənlili bu rola o qədər aludə oldu ki, artıq özünü “böyük siyasi xadim” hesab edir. “Əgər bununla bağlı bir sorğu keçirilsə, onda “Milli Şura” Cəmil Həsənlini namizəd elan etdiyi günə qədər cəmiyyətdə onun adının xatırlanmadığını müəyyənləşdirmək olar”- müxalifətçi partiya sədri bildirib.

T.Abbaslı C.Həsənlinin eyforiyaya qapıldığını, hətta bu məsələyə o qədər aludə olduğunu sanaraq, onlara dəstək göstərməyənləri müxalifətçi kimi qəbul etməməsi iddiasını siyasi klounluq kimi qiymətləndirib. SİTAT: “C.Həsənlili hazırda eyforik vəziyyətdədir. O, artıq kiməsə müxalifət lisenziyası verə biləcəyini düşünəcək qədər bir atmosfərə salınıb və zənn edir ki, kimisə müxalifət sayı və ya kimisə saymaya bilər. Guya

ki, onun fikri kimlər üçünsə önəmlidir. Ancaq o, kökündən yanılır və yaxşı olardı ki, özünün haradan-haraya gəlməsi barədə düşünsün”.

Müxalifətçi partiya sədri zamanında belə bir şəxsi siyasi arenaya tanıtdırıldığına əfsuslandığını etiraf edib: “Təəssüf edirəm ki, biz vaxtilə gəncliyimizi fəda edib, belələrini tanıtmışıq. Əgər biz zamanında belələrini yox, özümüzü tanıtsaydıq, bu gün bu məsələləri diskussiya etməzdik”.

“Adam iki dəfə deputat kreslosunda əyləşib, indi isə seçkiyə qatılanları ittiham edir”

Abbaslıya görə, bu gün C.Həsənlili, ya da xarici ölkələrdə yaşayan “siyasi mühacirlərin” söyüş səhnəsi fonunda siyasət yürütmələri, həqiqətən də, təəssüf doğurucu bir haldır. “Siyasət bu deyil. Siyasət hər cəmiyyətin elitər peşəsidir, burada səviyyə, qırmızı xətlər, norma və dəyərlər olmalıdır. Siyasətdə “Babam mənə kor deyib, gələni-gedəni vur deyib” prinsipi olmamalıdır”-Abbaslı bildirib və əlavə edib ki, ümumiyyətlə, C.Həsənlili heç vaxt siyasi analiz edə bilməz. Çünki bu arena onluq deyil və olmayacaq: “Diqqət yetirin, bu gün seçkiyə gədənlər satqın adlandırılır. Halbuki 2000-2010-cu illərdə C.Həsənlili deputat olub. Adam iki dəfə deputat kreslosunda əyləşib, indi isə seçkiyə qatılanları ittiham edir. Odur ki, boykotçuların mövqeyində heç bir arqument yoxdur. Məsələn, 2008-ci ildə seçkiləri boykot edənlər 2013-cü ildə seçkiyə qatılıb, 2018-də yenidən boykot edirlər. Bu, məntiqsizdir. Çünki eyni şərtlərlə keçirilən prosesdə gah iştirak, gah da boykot edirlər. Seçki həmin seçki, onu keçirən həmin qurumdur, deməli, sən özün üçün nə sə fərqlidir, problem sənədir. Ümumiyyətlə, bu halda, ortaya maraqlı sual çıxır: görəsən, bu gün prezident seçkilərini boykot edənlər parlament seçkilərində iştirak edəceklərmi? Məntiqlə parlament seçkilərinə də qatılmamalıdır. Gözləyək, görək nə olacaq? Lakin indidən sizi əmin edirəm ki, hamısı deputatlığa namizədliyini irəli sürəcək”.

Beləliklə, C.Həsənlinin T.Abbaslına və s. müxalifətyönlü tərəfləri təhiqr hədəfinə götürməsi onun özünə ciddi zərbə vurmuş oldu. Artıq ortaya çıxan ciddi və danılmaz faktlar da bütün deyilənləri təsdiq etmiş olur. Hər halda, görünən “dağa” nə bələdçi, yaxud kor-kor, gör-gör...

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

Vidanını xaricə satan müxalifət

AFƏT

Uğursuzluqla nəticələnən “mitinq”dən sonra müxalifət düşərgəsində hər kəsə məlum olan acınacaqlı proseslər daha ağır forma almağa başlayıb. Bu baxımdan, mitinq təşkilatçıları bir-birinin ünvanına müxtəlif ittihamlar səsləndirirlər. Özünü “ana” müxalifət kimi cəmiyyətə sırımağa çalışan partiya “lideri” atdığı bu addım ilə, bir daha sübut olunur ki, onlar anti-Azərbaycan qüvvələrinin sifarişi ilə hərəkət edirlər. Siyasi arenada varlıqlarını sübut etmək üçün əllərindən gələni və hətta gəlməyeni nümayiş etdirmək üçün bu insanlar yaman “fəallaşblar”. Əli Kərimli isə anormal fəaliyyəti ilə, xarici havadarlarına sübut etməyə çalışır ki, o, siyasi səhnədə var, mübarizə aparır və “ana müxalifət” də elə AXCP-dir. Elə bu səbəbdən də, çaxnaşmalar yaratmaq üçün ayrılan maliyyə vəsaiti yalnız onun özünə verilməlidir.

Göründüyü kimi, artıq müxalifət düşərgəsi parçalanıb və pərakəndə bir haldadır. Demək olar ki, bu, dəfələrlə təkrarlanan görüntünün növbəti davamıdır. Bir qisim müxalifətçilər özlerini bir kənara çəkib və elə fikirləşirlər ki, onlar aparıcı müxalifətdir və tək lider özləridir. Bu isə havadarlarının gözündə ucalmaq və gündəmdə qalmaq arzusunda irəli gəlir. Məlum faktdır ki, müxalifət düşərgəsində partiya liderlərinin bir-birilərinə inamsızlığı mövcuddur. Bu da düşərgədəki “lider”lərin hər birinin özlüyündə özünəməxsus xüsusiyyətə malik olmasından irəli gəlir. “Mitinq”sonrası toplantılarında da yeni heç bir şey söyləmədiklərinə, yenə də heç nə edə bilmədiklərinə, yaxın keçmiş nəzər salanda da, görünür ki, bu şəxslər bir-birilərinə qarşı ən ağgəlməz ittihamlar irəli sürüblər və bəs bu gün nə əldə ediblər. Sabah yenə də həmin proseslər davam edəcək.

Dağıdıcı müxalifətin fəaliyyətinin nədən ibarət olduğu ictimaiyyətə kifayət qədər məlumdur. Çünki Azərbaycan xalqı kimin kim olduğunu çox yaxşı bilir. Bu adamlar yüz dəfələrlə simalarını dəyişdiriblər. Yaxşı olardı ki, Ə.Kərimli özünün pul qarşılığında tutduğu buyruq qullarının arxasından çıxsın. Siyasəti bu cür ləyaqətsiz bir səviyyədə aparmaq olmaz. Daha yaxşı olar ki, sosial şəbəkələrdə övladları haqqında yayılan xəbərlərdən nəticə çıxarsın. Övladlarına sahib çıxma bilməyən bir kəs, xalqın qayğısına necə qala bilər?

Axtarışda olan şəxsəndə odlu silah-sursat götürülüb

Sumqayıt Şəhər Polis İdarəsinin 2-ci polis bölməsi əməkdaşlarının peşəkariqlə keçirdikləri əməliyyat-axtariş tədbirləri nəticəsində Cənabət Məcəlləsinin 177-ci (oğurluq) maddəsi ilə axtarışda olan Oqtay Şirinovun yeri müəyyən edilərək saxlanılıb. Şəxsi axtariş zamanı onun üzərində kəskin şüurla hazırlanmış qələm tapança və 55 ədəd patron aşkarlanıb.

SİA-nın verdiyi məlumata görə, axtarış zamanı onun əvvəllər Cənabət Məcəlləsinin müxtəlif maddələri ilə dəfələrlə məhkum olduğu da müəyyənləşdirilib. O.Şirinov götürülmüş maddi sübutla birgə istintaqa təhvil verilib. Faktla bağlı Sumqayıt Şəhər Polis İdarəsinin istintaq şöbəsində Cənabət Məcəlləsinin müvafiq maddəsi ilə cinayət işi başlanılıb. Aşkarlanan silahlardan hansısa cinayətdə istifadə olunub-olunmadığı araşdırmalardan sonra məlum olacaq.

İnsan orqanı alveri ilə məşğul olan dəstə DTX tərəfindən ifşa edilib

İnsan orqanlarının alqı-satqı obyektli olmaması barədə Azərbaycan Respublikası qanunlarının tələblərinə zidd olaraq ölkə ərazisində orqan alveri ilə məşğul olan, Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarını asılı vəziyyətə salıb qanunsuz tələblər irəli sürən, insanları orqanlarının transplantasiyasına vadar edən transmilli şəbəkənin qanunsuz əməlləri barədə daxil olmuş məlumatlar əsasında Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti (DTX) tərəfindən cinayət işi başlanılıb araşdırmalar aparılıb.

AZƏRTAC DTX-nin rəsmi saytına istinadla xəbər verir ki, həyata keçirilmiş əməliyyat-istintaq tədbirləri nəticəsində vətəndaşlara qarşı müxtəlif cinayət əməllərinin törədilməsi, əlaqədə olduğu digər şəxslər, o cümlədən xarici ölkə vətəndaşları ilə birgə Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının orqanlarının xaricdə transplantasiyası üçün ölkədə alqı-satqısını təşkil edən Azərbaycan Respublikası vətəndaşı Xudadətov Vahib Fəxrəddin oğlu müəyyən olunaraq cinayət məsuliyyətinə cəlb edilib, məhkəmə tərəfindən barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilib. Vahib Xudadətovun əlaqədə olduğu şəxslər istintaqa cəlb ediliblər.

Cinayət əməlləri nəticəsində orqanları alqı-satqı obyektli olmuş şəxslər həkim nəzarətinə götürülmüblər. Hazırda istintaq-əməliyyat tədbirləri davam edir.

Azərbaycanda qadın hüquqlarına dövlət qayğısı

Azərbaycan öz dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra ölkəmizin müxtəlif sahələrində aparılan islahatlar, vətəndaş cəmiyyətinin formalaşmasında vətəndaşların fəallığının artırılması yolunda görülən işlər qaçqınların cəmiyyətdəki rolunun artırılmasını tələb etməklə yanaşı, onların qarşısında yeni məqsəd və vəzifələr qoydu.

Bütün bunların nəticəsində qadınların kişilərlə hüquq bərabərliyini, xüsusilə, onların dövlət idarəçiliyi sistemində lazımi səviyyədə təmsil olunmasını əməli surətdə təmin etmək məqsədilə zəruri tədbirlər həyata keçirilmişdir. Bunların sırasında Azərbaycan Respublikasının bütün dövlət qurumlarında, fəaliyyət növü nəzərə alınmaqla, qadınların rəhbərlik səviyyəsində kişilərlə bərabər təmsil olunmasının təmin edilməsi, respublikada qadınların vəziyyətinə dair beynəlxalq standartlara cavab verən statistik məlumatın hazırlanması, ölkədə gedən iqtisadi islahatlar çərçivəsində həyata keçirilən işlərdə gender siyasəti tələblərini rəhbər tutmaqla qadınlar üçün kişilərlə bərabər imkanlar yaradılmasının təmin edilməsi, qadınların hüquqlarının müdafiəsinin gücləndirilməsi məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsi və s. mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Hələ 1979-cu il dekabrın 18-də qadın və kişilərin hüquqlarının bərabərləşdirilməsi sahəsində ciddi addım atıldı. Mehz həmin gün Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş Assambleyası qadınlara qarşı irqi ayrı-seçkiliyin bütün növlərini ləğv olunması haqqında Konvensiya qəbul etmişdir. 30 maddədən ibarət Konvensiyada mütləq hüquqi müddəalar şəklində qadın və kişilərin bütün sahələrdə bərabərliyini təmin edən beynəlxalq prinsiplər öz əksini tapmışdır. Professor M.D.Dəmirçiyeva, haqlı olaraq, sənədin qəbul olunmasını ayrı-ayrı işçi qruplarının, qadınların vəziyyətini öyrənən Komissiyanın və Baş Assambleyanın 5 il müddətində apardıqları məsləhətləşmələrin nəticəsi kimi qiymətləndirir.

Konvensiyada qadınların ailə vəziyyətindən asılı olmayaraq, bütün sahələrdə-siyasi, iqtisadi, sosial, mədəni və mülki sahədə hüquq bərabərliyi elan olunmuşdur. Konvensiyada, həmçinin, kişi və qadınların hüquq bərabərliyinin təmin olunmasını sürətləndirməyə yönəldilmiş xüsusi müvəqqəti tədbirlər, habelə, ayrı-seçkiliyi təsbit edən sosial və mədəni modelləri dəyişdirmək məqsədi daşıyan tədbirlər tövsiyə olunur.

Digər tədbirlər qadınların siyasi və ictimai həyatda hüquq bərabərliyinin, kişilərlə eyni qaydada təhsil alınmasının və istənilən təhsil proqramını seçməsinin, məşğulluq və əmək haqqının ödənilməsi sahəsində sıxışdırılmasının və ərə getdikdən sonra, yaxud analıq dövründə iş yerinin saxlanılmasının təmin olunmasına yönəldilmişdir. Konvensiyada kişi və qadınların ailə həyatında bərabər vəzifə daşıdıqları qeyd olunur.

Qadınların siyasiləşməsinin və siyasi aktivliyinin yüksəlməsi cəmiyyətdəki proseslərin siyasi tarazlığının inkişafında vacib şərtidir. Burada maraqlı bir hal, baxmayaraq ki, Azər-

baycan qadınları cəmiyyətin bütün sferalarına daxil olublar, bununla belə, yenə siyasət kişinin yeri, ailə-mətbəx-tərbiyə işi isə qadınların yeri sayılır, bu da yuxarıda qeyd etdiyimiz şərtlə mentalitetinin göstəricisidir.

Elə buradaca, onu da göstərək ki, kişinin kişi yeri müəyyən səbəblər nəticəsində boşluğa gedəndə, qadın ötkəm cəsarətlə önə keçməyi bacarır. Bu aksiomadır və təkzibolunmazdır. Tarix də bunu sübut edib və həqiqətən də, arzuolunmaz faktıdır. Bir tədqiqatçı kimi feministliyin tərəfdarı olmasam da, qadının köləliyini, təciliyinin qul formasını və daha çox məsuliyyət, cavabdehlik yükünü daşmasını qəbul etmir və yeganə konstitusion bərabər hüquqluğu düzgün hesab edirəm. Reallıq isə bunu əks etdirmir və bu haqda növbəti fəsildə bəhs edəcəyik.

Qadın - öncül, Qadın Xatunluğu bu günün baxış prizmasından yanaşdıqda, "köhnə cəmiyyətin - köhnə şüarıdır" istehzası ilə qarşılaşır. Əski türklərlə isə Xaqan ilə Xatunun bütün sənədləşmələrdə adlarının qoşması ilə bahəm, mütləq Xatunun rəyi əsas götürülürdü. Türk tədqiqatçısı Necdet Sevinc yazdığı kimi "...türk xalqlarında...hökmədar əmrnamələri yalnız xaqan buyurur ki, ifadəsi ilə başlamışsa keçərli, qəbul ediləndi. Yabancı dövlətlərin elçiləri yalnız Xaqanın hüzuruna çıxa bilməzdilər və elçilərin qəbulu sırasında Xatunun da Xaqanla bərabər olması gərəkdi.

Müasir həyatımız keçid dövrü - yeni islahatlar keçirmək, yeni qanunlar qəbul etmək, köhnə buxovlar - stereotiplərdən azad olmaq zəmanəsidir.

Qadınların ictimai-siyasi proseslərdə fəal iştirak etməsi bir sıra mühüm amillərlə bağlıdır. Əvvəla, illər boyu toplanıb qalmış problemlərin həlli zərurəti cəmiyyətin bütün üzvləri kimi qadınları da yeni proseslərdə iştirak etməyə sövq etmişdir. Bu proseslər nə qədər ziddiyyətli xarakter daşısa da, öz məzmunu etibarilə mütləq cəhətlərə malikdir. İkincisi, bütün dünyada genişlənən demokratik qadın hərəkatı öz təsirini göstərməkdədir. İndi dünyanın təhlükəli nüvə silahlarından xilas olmaq təşəbbüsü yeni nəslə öz sözünü demək imkanı yaratmışdır. Bu prosesin fonunda qadınlar demokratik, ekoloji, mədəni arenalarda kök salmış neqativ halları aşkarcasına tənqid etmək imkanı əldə etmişdir. Üçüncüsü, indi keçmiş SSRİ xalqlarının hər birinin həyatında milli dirçəliş, milli özünüdərk və eləcə də, müasirləşmə prosesi gedir. Dördüncüsü, qadınların həyatına müasir sivilizasiyanın ümumbəşəri keyfiyyətlərinin harmonik təsirini qeyd etmək olar. Vaxtilə mədəni dəyərlərin yalnız sinfilik nöqtəyindən nəzərdən qütbləşdirilməsi müəyyən məhdudiyyətlərlə müşayiət olmuşdur. Lakin zamanın təcrübəsi və sınağı göstərir ki, bəşəri olan milli olanı zənginləşdirir və eləcə də, öz növbəsində, milli-bəşəri olanın qanuni bərabər hüquqlu komponentidir.

Qurani-Kərimin "Bəqərə" surəsinin 228-ci ayəsində ictimai məsələlərin inkişaf etdirilməsində, qaydalara və normalara riayət edilməsində, ailənin qorunub-saxlanılmasında və idarə edilməsində onların iştirakı bərabər fikirlər irəli sürülmüşdür.

Qadınların xərcləri iki formada təqdim edilir:

1. Zəruri xərclər.
2. Arzu olunan xərclər.

Zəruri xərclər elə xərclərdir ki, onların təmin edilməsində böyük məsuliyyət daşıyır və onları təmin etməlidir. Bunlar aşağıdakılardan ibarətdir:

1. Münsib yaşayış yerinin hazırlanması;
2. Xörək və paltarların hazırlanması;
3. Dərman xərclərinin təmin edilməsi;
4. Qadının heysiyyəti və abır-həyasının qorunması və onun həyat vəsaitlərinin hazırlanması.

Amma əxlaqi baxımdan kişi bacardığı qədər həyat yoldaşına və ailəsinə münasibətdə səmimi və mehriban olmalı və onların həyatını yaxşılaşdırmağa çalışmalıdır. İndi isə sizin diqqətinizi bu məsələ ilə bağlı olan bir neçə hədisə yönəltmək istəyirik.

Həzrət İmam Rza (ə) buyurur: "Kişilər ailənin yaşayış şəraitini o qədər genişləndirməlidirlər ki, ailə üzvləri onların ölümünü istəməsin".

İmam Səccad (ə) buyurur: "Ailəsinə daha artıq yaxşılıq edən və onların həyatını yaxşılaşdıran şəxslər Allah-Taala qarşısında ən sevimli şəxslərdir".

İmam Rza (ə) buyurur: "Maliyyə imkanları yaxşı olan şəxslər ailələrinin həyatını yaxşılaşdırmalıdır".

Peyğəmbər (s) buyurur: "Mömin o şəxsdir ki, ailəsinin yeməklə bağlı isteklərini təmin etsin və onların isteklərinə uyğun hərəkət etsin. Amma öz isteklərini ailə üzvlərinə qəbul etməyə istəyən və istədiyi kimi hərəkət edənlər bunun əksi olan şəxslərdir".

Bu hədislər də göstərir ki, ailəyə səmimi münasibət göstərilməsi və onların həyat şəraitlərinin yaxşılaşdırılması Allah-Taala və müqəddəs imamlar (ə) qarşısında ən yaxşı əməllər kimi qəbul edilmişdir. Bu kimi əməllərin mükafatı isə, hətta Allah yolunda hər hansı bir qulun azad edilməsindən artıqdır.

Bu gün müasir həyatımızda qadınların siyasi fəallığı getdikcə aktiv bir hal almışdır. Qadınlar artıq global səviyyədə, BMT-nin, Avropa İttifaqının işində, dünyada baş verən proseslərdə, dövlət idarə olunmasında, yerli idarə orqanlarında və keçirilən seçkilərdə fəal iştirak etmişlər.

Hər bir insanın aktiv siyasi fəaliyyətlə məşğul olması onun sosial statusu, yəni yaşına, cinsinə, mənşəyinə, peşəsinə və ailə vəziyyətinə görə cəmiyyətdə tutduğu yerlə şərtlənir. Qadının siyasi sosiallaşması səviyyəsi isə birinci, onun fəal siyasətə şərait yaradan siyasi-hüquqi mexanizmlərin işləməsi və ikincisi isə, siyasi fəallığının yüksəlməsi kimi amillərlə tənzimlənir.

Yaşadığımız keçid dövründə köhnə rejimə xas olan sosial dəyərlər və münasibətlər sıradan çıxır, ictimai şüurda yeniləşmələr baş verir və cəmiyyətin sosial strukturunda dəyişikliklər yaranırdır. Yeni cəmiyyət modelinin strukturu olmadığı bir dövrdə dəyərlər sistemi, demək olar ki, tam surətdə mənimlənməmişdir. Mehz bu, qadınların da tamamilə əks-qütbə yaranan köhnə və yeni dəyərlərin çarpaz təsirinə məruz qalmasına, sosial simasının dəyişməsinə səbəb olmuşdur ki, bununla da, onların həyatında sosial normalara uyğun quracaqları davranış tər-

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu**

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

zi də dəyişmişdir. Cəmiyyətin əsas tərbiyə sütunu sayılan qadınların şüurunda ümumbəşəri mədəni dəyərlərə əsaslanmaq meyilləri aşlanmışdır.

Postsovet dövründə cəmiyyət maddi sıxıntılar və iqtisadi çətinliklər içərisində yaşasa da, bu, hələ bütün fərdlərin, o cümlədən, qadınların da tam siyasətə qatılması üçün lazım olan ehtiyacların mövcudluğu demək deyildi. Təbii ki, bu prosesin təsnifatı mexanizmini verməli olsaq, onları iki qrupa bölmək olar.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin qadınlara ünvanlanan nitqində inam, etibar, qarşılıqlı hörmət və məhəbbət hissindən yaranan xoş təəssüratlar ifadə olunmuşdur. "Mən sizə və sizin simanızda bütün Azərbaycan qadınlarına təşəkkür edirəm. Qəhrəmanlığınıza görə, dözümlülü-yünüzə görə, ölkəmizə, millətimizə, dövlətimizə sədaqətinizə görə və xüsusən, Azərbaycanın son illərdəki ağır anlarında, dövrlərində dövlətçiliyimizə, bir Prezident kimi şəxsən mənə dayaq olduğunuza görə sizə təşəkkür edirəm, çox sağ olun, sizə xoşbəxtlik, cansağlığı arzulayıram".

Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycan qadın hərəkatına dərin səmimiyyətini, onların hüquqlarının həqiqi müdafiəçisi, arzu və azadlıqlarının təminatçısı olmasını, əyani olaraq 1998-ci il, yanvar ayının 14-də bir daha və daha məsuliyyətli və inamlı addımı ilə sübut etdi.

Ümummilli Lider Heydər Əliyev Cənabları Müstəqil Azərbaycan Respublikasına rəhbərlik etdiyi ilk gündən qadınlarla bağlı imzaladığı fərman və sərəncamlarda, qəbul et-

diyi qərarlarda aşağıdakı istiqamətləri çox vacib hesab edərək, daima diqqət mərkəzində saxlayır və bunu dövlət-qadın siyasətinin əsas məhiyyəti hesab edir:

- qadınlara münasibətdə dövlət siyasətinin əsas istiqamətləri, ona müvafiq proqramların hazırlanması;
- qadınların dövlət orqanlarının işində, ölkənin ictimai-siyasi həyatında iştirakı, sahibkarlıq fəaliyyəti, onların yeni ixtisaslara yiyələnməsi, yenidən hazırlığı və ixtisaslarının artırılması;
- qaçqın və məcburi köçkün qadınların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi;
- qadınların əmək hüquqlarının həyata keçirilməsi üçün təşkilati, iqtisadi və hüquqi məsələlərə dair;
- qadınların əməyinin, onların həyatının və sağlamlığının müdafiəsinin, analıq funksiyaların nəzərə alınmaqla təmin edilməsi;
- beynəlxalq qadın təşkilatları və respublikada fəaliyyət göstərən qeyri-dövlət qadın cəmiyyətləri ilə dövlət strukturlarının qarşılıqlı əlaqələrinin inkişaf etdirilməsi.

Çıxışlarının birində dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev demişdir: "Qadın çox ulvi varlıqdır. Ona hörmət hər bir insanın yüksək mədəni borcudur. Mən məmnuniyyət hissi ilə, deyə bilərəm ki, bizim ölkəmizdə - Azərbaycanda qadına hörmət gündü-gündən artır və insanlar qadının həyatda və cəmiyyətdə rolunun əhəmiyyətini daha da dərinləndirir".

Vahid ÖMƏROV,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

Azərbaycanda ailə hüququ

Azərbaycan dilinin izahlı lüğətinə görə ailə atadan, uşaqlardan, nəvələrdən və yaxın qohumlardan ibarət olub, bir yerdə yaşayan adamların hamısıdır. Ailə anlayışı geniş mənada da istifadə edilə bilər. Məsələn, Sovet ailəsi, ailə hüququ isə nikahdan doğan münasibətlərdən yaranan ailə üzvləri arasında olan münasibətləri sonsuz ictimai münasibətlər sistemindən ayraraq, öyrənən bir elmdir.

Ailə hüququna görə nikah qadın və kişi arasında könüllülük əsasında, ailə qurmaq məqsədi ilə, müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarında qeyd alınmış müqavilədir. Qanunvericilik nikah münasibətində olmayan ailə üzvləri arasında münasibətləri ailə hüquq münasibəti hesab etmir və şübhəsiz ki, bu qrupdan olan şəxslərin hüquq və vəzifələri hüququn digər sahələrinin normaları ilə tənzimlənir. Son dövrlər qəbul edilmiş qanunlarımızda ailə üzvlərinin hüquqlarının qorunmasına xüsusi fikir verilir, konstitusiyamıza əlavə və dəyişikliklərin edilməsi, "Məişət zorakılığının qarşısının alınması haqqında" Qanununun qəbulu və s. yeniliklər dövlətin ailəni həmişə diqqət mərkəzində saxlamasını şərtləndirən əlamətlərdəndir. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 17-ci maddəsinə əsasən, cəmiyyətin əsas özəyi kimi ailə dövlətin xüsusi himayəsindədir, uşaqların qaydasına qalmaq və onlara tərbiyə vermək valideynlərin borcudur. Həmin maddədə daha sonra qeyd edilir ki, valideynləri və ya qəyyumları olmayan, valideyin qayğısından məhrum olan uşaqlar dövlət himayəsindədir və onların hüquqlarının həyata keçirilməsinə dövlət nəzarət edir. Dövlət konstitusiyasının bu ümumi müddəasından doğan vəzifələrinə yerinə yetirilməsi ailə və uşaqlara qayğının daha da ön plana çəkilməsi məqsədilə "Məişət zorakılığının qarşısının alınması haqqında" Qanun qəbul etdi. Bu Qanunun əsas vəzifəsi yaxın qohumluq münasibətlərindən, birgə və ya əvvəllər birgə yaşayışdan sui-istifadə etməklə, törədilən zorakılığın onun doğurduğu mənfi hüquq, tibbi və sosial nəticələrin qarşısının alınması, məişət zorakılığından zərər çəkmiş şəxslərin sosial müdafiəsi, hüquqı yardımı təmin edilməsi, habelə, məişət zorakılığına səbəb olan halların aradan qaldırılması istiqamətində həyata keçirilən tədbirləri müəyyən etmək və tənzimləməkdən ibarətdir. Təcrübə göstərir ki, ailə hüququnda bir sıra münasibətlərin, o cümlədən, atalığın müəyyən edilməsi, əmlak bölgüsü, nikahın pozulması və etibarsız hesab edilməsi, alimentin qanuni və ədalətli müəyyənləşdirilməsi, habelə, nikah müqaviləsinin bağlanması məsələlərindən xalqın maarifləndirilməsi işinin lazımlı səviyyədə olmaması bu sahədə olan mübahisələrin statistikasına mənfi təsir göstərən amillərdəndir.

XX əsrdə azad dünyada və müstəqil ölkələrdə qadınların hüquqları barədə heç bir söz-söhbət olmamışdır. Amma müqəddəs islam dini, zühd etməsi ilə on dörd əsr bundan əvvəl, bu məzlum insanların hüquqlarını müdafiə etməyə və dünyanın vəhşilikləri ilə mübarizə aparmağa başladı. Halbuki on dörd əsr bundan əvvəl yaranmaqda olan islam dini dövründə qadınların heç bir hüququ yox idi və onlarla heyvanlar kimi davranırdılar. Qurani-Məcidin "Nəhl" surəsinin 58-çi ayəsində Allah-Taala cahillik dövrü-

nün vəhşi hərəkətlərini ifşa etmiş və onların qadınlar, habelə, qızlar barədə olan zümlərini bütün açıqlığı ilə bəyan etmişdir.

Bu zümləkarlıqlarla mübarizənin nəticəsidir ki, Allah-Taala buyurur: "Peyğəmbər Zəkəriyyə Məryəmin mənəvi böyüklüyünü görməklə, böyük Yaradandan bir qız istədi". ("Ali-İmran" surəsi, 38-ci ayə) və böyük Yaradan həzrət Zəhra kimi bir qızı verməklə, Allah elçisini (s) minnətdarlıq etməyə və bu böyük nemət müqabilində qurban verməyə vadar edir. Necə ki, deyilir: "Biz sənə kövsəri (Fatimə) bağışladıq", ("Kövsər" surəsi).

Məhz Allah-Taalanın qadınların təhqir edilməsi ilə mübarizəsinin nəticəsidir ki, Peyğəmbər (s) qızları və qadınları ən yaxşı övladlar kimi təqdim etmiş və onları ən əziz insanlar hesab etmişdir. Peyğəmbər (s) əməlləri ilə də bunu bir daha sübut etmək və qadınlara, habelə, qızlara ehtiram göstərilməsi üçün özü Həzrət Zəhranın (ə) əlindən öpər və Zəhra gələndə ayağa qalxardı. Səfərə getdiyi vaxtlarda isə ən axırda qızı Həzrət Zəhra (ə) ilə xudahafizləşərdi. Əksinə, səfərdən döndükdə isə, ilk görüşdüyü şəxs Həzrət Zəhra (ə) olardı. Bu gövhər onun üçün o qədər əziz idi ki, hətta ona "anam", - deyər müraciət edir;

Peyğəmbər (s) qızı Zəhranın (ə) məqamının böyüklüyü barədə buyurur: "O, mənim üçün ən əziz insandır!"

Allahın elçisi (s) qızın əziz və hörmətli alması barədə yenə də buyurur: "Qız övladlar sizin ən yaxşı övladlarınızdır".

"Vəsail-üş-şie" əsərinin 15-ci cildinin 101-ci səhifəsində belə bir hədis verilmişdir: "Bir nəfər Peyğəmbərin (s) yanında oturmuşdu. Bir müddədən sonra həmin şəxsin qızının dünyaya gəlməsi barədə ona xəbər çatdırıldı. Bu xəbər onu o qədər təsirləndirdi ki, cöhrəsi tamamilə dəyişildi. Peyğəmbər (s) ona xitab edərək dedi: "Nə hadisə baş verdi ki, bu qədr dəyişdin?" həmin şəxs əvvəlcə sirlərinin aşkar olmasını istəmədi, çünki Allahın elçisi (s) tərəfindən məzəmmət ediləcəyindən qorxurdu. Buna baxmayaraq, Peyğəmbərin (s) israrı nəticəsində bildirdi: "Mən gələrkən, həyat yoldaşımda doğuşla əlaqədar ağrılar başlamışdı və indi mənə bildirdilər ki, o, qız doğmuşdur". Peyğəmbər (s) buyurdu: "Nə olmuşdur? Yer onu öz üstündə saxlayır, göy onun üzərinə kölgə salır, Allah-Taala da onun ruzisini verir və o qız bir güldür ki, sən onun ətrindən bəhrələnersən".

Əlbəttə, bu barədə xeyli rəvayətlər vardır və onların hər birində deyilir ki, qız əzizdir və onların hüququna ehtiram göstərməlidir.

Ailə hüququnun nikaha xitam verilməsi institutu üzərində dayanmaq istərdim. Məlumdur ki, mövcud qanunvericilikdə nikah yaş kişilər üçün 18, qadınlar üçün 17 yaş müəyyən edilmişdir və üzürlü səbəblər olduqda müvafiq icra hakimiyyəti orqanı nikah yaşının 1 ildən çox olmayaraq, azaldılmasına icazə verə bilər. Sorğu göstərir ki, nikaha daxil olan şəxslərin böyük əksəriyyəti onların yaşayış yerindəki dövlət və bələdiyyə tibb müəssisələrində tibbi genetik, tibbi-psixoloji və digər tibbi müayinələrdən pulsuz keçmək hüququna malik olmalarından xəbərsizdirlər, habelə, onların məlumatı yoxdur ki, qanunvericilik kəbin əsasında qurulan ailəni deyil, yalnız qanunla müəyyən edilmiş qaydada bağlanan nikah nəticəsində yaranan ailəni tanıyır. Məhz bunun nəticəsidir ki, təcrübədə

ən çox rast gəlinən mübahisələrdən biri er və arvad arasında olan əmlak mübahisəsi ilə bağlıdır. Qanun er və arvadın əmlakının iki rejimini müəyyənləşdirmişdir: a) əmlakın qanuni rejimini, b) mülkiyyətin müqavilə rejimini, qanuni rejimə əsasən, nikah müddətində er-arvadın əldə etdikləri əmlak onların birgə mülkiyyəti sayılır. Nikaha daxil olanadək onlara məxsus olan əmlak, habelə, nikah dövründə hədiyyə şəklində və ya vəərəsə qaydasında, digər vəzərsiz əqdlər üzrə əldə etdikləri əmlak er-arvadın hər birinin ayrıca mülkiyyəti hesab edilir. Zinət əşyaları istisna olmaqla, fərdi istifadə şeyləri (geyim, ayaqqabı və s.) nikah zamanı er-arvadın ümumi vəsaiti hesabına əldə edilərsə də, er-arvaddan kimin istifadəsində olubsa, ona məxsusdur, problemləri ilə məşğul olan dövlət və qeyri-hökumət təşkilatlarından ibarət Əlaqələndirmə Şurasının yaradılması, Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi nəzdində Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Daimi Komissiyanın yaradılması, yetkinlik yaşına çatmayan uşaqların erkən nikah bağlanmasını aradan qaldırmaq məqsədilə tədbirlərin həyata keçirilməsi, "Təhsil sahəsində ayrıseçkiliklə mübarizə haqqında" 24 dekabr 1960-cı il tarixli BMT Konvensiyasına qoşulmaq, dövlət qurumları, ictimai təşkilatlar, KİV-lər və icmaların iştirakı ilə birgə proqramlar həyata keçirmək, gender bərabərliyi sahəsində maarifləndirmə işini gücləndirmək, bu sahədə müxtəlif araşdırmalar və elmi-tədqiqatlar aparmaq, təhsil və səhiyyə sahəsində rəhbər vəzifələrdə qadınların sayının artırılması, cəmiyyətin bütün təbəqələrinin ölkəmizə inan alveri (qadın və uşaq alveri), cinsi istismar, narkomaniya və AIDS-in yayılmasının qarşısını almaq üçün səfərbərliyi, qadınların ölkənin ictimai-siyasi həyatda iştirakını dəstəkləmək, qadın və kişilər arasında bərabər imkanlara nail olmaq məqsədi ilə Dövlət Proqramı işləyib-hazırlamaq, o cümlədən, bələdiyyə və parlament seçkilərində qadınların namizədliyinin irəli sürülməsini dəstəkləmək və digər məsələlər bu təkliflər sırasında olmuşdur və bu istiqamətlərdə müntəzəm iş aparılmaqdadır.

Bununla belə, Azərbaycanda gender bərabərliyinə nail olmaq və qadınların pozulmuş hüquqlarını bərpa etmək, hüquq pozuntularının qarşısını almaq məqsədilə hələ çox işlər görülməlidir. Bunun üçün də qarşıda duran prioritetlərin müəyyən edilməsi, zəif qrupların aşkarlanması və onların ehtiyaclarının öyrənilməsi, ünvanlı hüquq və sosial yardım proqramlarının işləyib-hazırlanması və həyata keçirilməsi, hüquqi-maarifləndirmə sahəsində fəaliyyətin gücləndirilməsi, qaçqın və məcburi köçkünlərə, müharibədən ziyan çəkən, şahid ailələrinə, ahıl və əlil məhbub qadınlara, gənc ailələrə, qız uşaqlarına ünvanlanmış tövsiyələrin hazırlanması və əhali arasında geniş təbliğat işlərinin aparılması, bunun üçün zəruri kitabçaların, lifletlərin və s. nəşr edilməsi və yayılması kimi vəzifələri gerçəkləşdirmək üçün birgə fəaliyyəti əlaqələndirən və tənzimləyən proqramlara ehtiyac duyulur.

Qadınların işgüzar həyatda kişilərlə bərabər hüquqlara malik olmaları reallaşdırılmalı, onların dövlətin idarə edilməsində iştirakına real şərait yaradılmalı və məsuliyyətli vəzifələr tapşırılmalıdır. Cəmiyyət qadınların mənəvi potensialını, yaradıcılıq fəaliyyətinin və təşəbbüskarlığının inkişafına

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

çalışmalıdır.

Siyasi mühitdə artıq kişi-qadın fərdlənməsi, feminist hərəkatı yenilənən cəmiyyət üçün xarakterik deyil. Məsələlərin ümumi maraq, mənafə, təmsilçilik prinsipinin, individ kimi cinsi mənsubiyyətin yalnız şəxs modelində əks olunması cəmiyyətdəki çoxsaylı məsələ və hadisələrə də qadınların həmrəylik verməsi üçün ən zəruri şərtidir ki, bu da fərdlərin bərabər siyasi təşkilatlanmasında, bərabər fəaliyyət mexanizmində iştirak etməsi formalaşdırır. Bu gün ictimai təşkilatlarda da fəaliyyət göstərən qadınların, təbii ki, cəmiyyət üçün nə qədər faydalı işlər gördüyünü inkar etmək olmaz. Bununla yanaşı, ölkə konstitusiyasının verdiyi bərabər hüquqluq nöqtəyi-nəzərindən, qadınların siyasi fəallığı aktiv nəzərə çarpmır. Yenə də burada müəyyən səbəbləri göstərməliyik: qadın bir şəxsiyyət kimi tənə simvolu, dedi-qodu nümunəsi və qərəzli bəzəmələr fəvqündə durmaq istəmir. Yerli-yersiz şəxsiləşmiş mənəvi böhtan, təhqirlərdən, ailə-nəsil adına şayiələşən söhbətlərdən, eyhamla vuracaqları yalanlardan passivləşir. Bəs faktlar nə deyir? Rəsmi statistika görə ölkə əhalisinin çoxu qadınlardır, sosial problemlərin kəskinləşdiyi bir məqamda bu ağırlıqların çoxunu öz çiyinə alan analardır, maddi çətinliklərə boyun əyən, dözən bacı-həyat yoldaşı, ailəni-Vətəni də öncə yüksək tutan xaricə iş ardınca gedib-qayıtmayan kişilərin əksinə, doğma ocağında oturan qadınlardır. Belə olan surətdə, cəmiyyətdə qadınların siyasiləşməsi amili də, liderliyi də, siyasi rəhbərliyi -öncüllüyü də şüurlara adı hal kimi yerləşdirilməlidir. Qadın cinsi mənsubiyyətinə görə deyil, apa-

rilacaq işin bacarıq tərzi, yerinə yetirə bilmə qabiliyyəti, savad, ağıl, dünyagörüşü çərçivəsində yanaşılmalıdır".

Ulu Öndər Heydər Əliyev Ananın - Qadının fəlsəfi-bəşəri mənasını dinləyicilərə, bütün Azərbaycan xalqına, milli qadın hərəkatı tarixinə dərin mənalı, eyni zamanda, sadə və anlaşılqı sözlərlə çatdırdı: "...ən əsas amil odur ki, hər bir insan dünyaya həyatına görə, bütün varlığına görə anaya borcludur. Ana sözü müqəddəsdir. Təsədüfi deyil ki, biz Vətənə də "Ana Vətən" deyirik, torpağa da "Ana torpaq" deyirik, hər bir insan üçün Vətəndən əziz heç bir şey yoxdur. Hər bir insan üçün onun doğma torpağından qiymətli heç bir şey yoxdur. Bu anlayışlar ANA anlayışı ilə bərabərdir və biz Vətənə "ANA Vətən" deyəndə, onun nə qədər qiymətli və müqəddəs olduğunu bir daha qeyd edirik. Anaya hörmət, hər bir insanın ana qarşısında borcunu yerinə yetirməsi onun ali vəzifəsi olmalıdır". Ulu Öndər Heydər Əliyev bu təbrikində lider qadın məsələsinə də öz müsbət münasibətini bildirdi. Onun, ümumiyyətlə, qadın məsələsi kimi dünyanın çox ciddi nəzəri-elmi sahəsinə münasibəti böyük siyasətçi şəxsiyyətindən, uzaqgörən müdrik düşüncəsindən xəbər verir: "Azərbaycan qadınları həyatımızın bütün sahələrində çox səmərəli işlər görürlər. Mən onların dövlət işində fəaliyyətini xüsusi qiymətləndirirəm. Bu, bir tərəfdən, Azərbaycan qadınlarının fəallığıdır, ikinci tərəfdən də, Azərbaycanda qadınlara öz istedadlarını, bilik və bacarıqlarını həyata keçirmək üçün, reallaşdırmaq üçün yaranan imkanların nəticəsidir.

Vahid ÖMƏROV,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

Çiy qidaların qəbulu bağırsağ qurdlarının yaranmasına səbəb olur

Bişməmiş balıq, hissə verilmiş dəniz və quş əti məhsulları suşi adlanır. Hazırda həmin qidalara böyük maraq var. Restorana üz tutanların demək olar ki, yarıdan çoxu həmin yeməkləri sifariş verirlər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, həkimlər isə suşi ilə qidalanmanın təhlükəli olduğunu söyləyirlər.

Termiki cəhətdən işlənməmiş ət və balıq məhsullarının istifadəsi bağırsağ qurdları və protozozların yoluxması üçün böyük risk qrupu yaradır. Yuyulmamış meyvə-tərəvəzlərin qəbulu da həmin xəstəliyə səbəb ola bilər. Xüsusilə yaz mövsümündə göy-yərti məhsulları adı su ilə yuyulandan sonra üzərinə mütəlak sirkə və ya limon suyu tökülməlidir, çünki turş mühitdə parazitlər məhv olur.

Bizquyruq, askarid və lyambliya qurdları daha çox yayılıb. Lyambliya qurdu olan uşaqlar solğun bənizli və halsız, eyni zamanda ağlağan olur, tez yorulurlar. Digər hallarda isə dəri problemi və əsəb sistemində pozğunluq yaradır. Xəstəlik 70 faiz hallarda uşaqlar arasında müşahidə olunur. Dırnaq yemək, qum ilə oynamaq və müxtəlif əşyaların ağıza salınması xəstəliyin daha da artmasına səbəb olur.

Xəbərdarlıq: Sarımsaq udmaq bu xəstəliyə səbəb ola bilər

Sarımsağın orqanizmə faydaları saymaq bitmir. Sarımsaq yeməklərə dad verməklə yanaşı, saçların güclənməsindən, ürək xəstəliklərinə qədər bir çox problemin aradan qaldırılmasında fayda mənbəyidir.

Bir stəkan su ilə udacağınız bir diş sarımsaq sağlamıq üçün faydalıdır. Sarımsaq udmaq insanlara yüksək enerji verir və gün boyu şən, gümrah qalmalarına kömək olur.

Cinsi gücü artırdığı üçün xüsusilə, gücsüzlük problemi yaşayan insanların problemlərinə dərmandır. Saçqıran xəstəliyinə səbəb olan faktorların məhv olması üçün faydalıdır.

Zəhərlənmə hallarında sarımsaq udmaq məsləhət görülür. Bunun üçün ilk növbədə zəhərlənən şəxsin huşu yerində olmalıdır.

Sarımsaq udmaq insanlarda ağciyər bronxlarının açılmasına kömək edir. Açılan bronxlar sayəsində daha rahat nəfəs almaq mümkündür.

Sarımsaq faydaları ilə yanaşı həddindən artıq istifadə edildiyi halda mədə problemlərinə səbəb ola bilər. Çox sarımsaq udulması halında mədədə və ya mədəyə gedən yolda qıcıqlanma, yanma kimi hisslər meydana gələ bilər. Bu üsuldən istifadə etməzdən əvvəl həkimlə məsləhətləşməkdə fayda var. Əmizdirən analara və hamilə qadınlara sarımsaq udmaq məsləhət görülmür.

Yemək yedikdən sonra yorğunluq hissənin səbəbləri nələrdir?

İşləyənlər üçün günün ən çətin saatları günorta yeməyindən sonradır. Böyük bir iştaha ilə yeyilən günorta yeməyi sonrasında yuxulamağın qarşısını almaq olduqca çətin. Bu vəziyyəti mütəmadi olaraq yaşayanların qidalanmalarında bəzi düzəlişlər etmələri vacibdir. Yeməkdən halsızlaşmaların səbəbləri nələrdir?

AZƏRTAC Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Terapevtik Klinikasının saytına istinadən xəbər verir ki, bu halın yaranmasının əsas səbəblərindən bir neçəsini misal çəkmək olar. Bunlar üçün orqanizmin həzm üçün çox enerjiyə ehtiyac olması, enerji ehtiyacını ödəmək üçün digər sistemlərin zəifləməsi, həzm sistemində qan axımının artması, beyni qidalandıran qan miqdarının azalması, yeyilən karbohidrat miqdarına uyğun olaraq insulin sintezinin artması kimi səbəblərdir. İnsulinin çox miqdarda sintezi ani qan şəkərinin düşməsinə səbəb olur ki, eyni zamanda serotoninin də ifrazını artırır və yuxulama halı yaradır.

Bir sıra yollarla bu halın qarşısını almaq mümkündür. Bunun üçün çox ac vəziyyətdə süfrəyə oturmamağa diqqət yetirmək lazımdır. Bundan əlavə yemək aralarında aclıq hiss etdikdə meyvə və ya çərəz kimi yüngül qidalar qəbul edilməlidir. Yeməyin çox və uzun müddət çeynənməsi, karbohidrat və yağ miqdarının azaldılması, yeməyin yanında salatın olması, qızartmalardan mümkün qədər az istifadə edilməsinə diqqət yetirmək lazımdır.

SƏS

Son səhifə

16 mart

“Barselona” “Çelsi”ni böyük hesabla məğlub edib

UEFA Çempionlar Liqasının son səkkizdəbir final mərhələsində “Barselona” “Çelsi”ni qəbul edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, “Nou Kamp” stadionunda keçirilən oyun 3:0 hesabı ilə meydan sahiblərinin xeyrinə başa çatıb. İlk oyunda “Barselona”nın heyətində Messi (2) və Osman Dembele fərqləniblər. Xatırladaq ki, Londonda keçirilən ilk matç 1:1 hesabı ilə başa çatıb. Qeyd edək ki, dördüdəbir finala “Real”, “Yuventus”, “Sevilya”, “Bavariya”, “Barselona”, “Mançester Siti”, “Roma” və “Liverpul” vəsiqə qazanıb. Mərhələnin püşkatması martın 16-da keçiriləcək.

Bakıda idman gimnastikası üzrə dünya kubokuna start verilib

Martın 15-də Milli Gimnastika Arenasında idman gimnastikası üzrə dünya kuboku yarışlarına start verilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Bakıda üçüncü dəfə təşkil olunan bu kubok yarışlarına 25 ölkədən 100-dən çox idmançı qatılıb.

Kişi idman gimnastları günün birinci yarısında ilk təsnifat mərhələsində sərbəst hərəkətlər, paralel qollarda güclərini sınayırlar. Günün ikinci yarısında isə halqalarda bacarıqlarını nümayiş etdirəcəklər. Qadın idman gimnastları isə dayaqla tullanma, müxtəlif hündürlüklü qollarda yüksək xal yığmağa çalışırlar.

Turnirin ilk günündə kişi idman gimnastlarından Murad Ağarəyev sərbəst hərəkətlərdə, Timur Bayramov paralel qollarda, qadınların mübarizəsində isə Yuliya İnşina və Marina Nekrasova dayaqla tullanmada ölkəmizi təmsil edirlər. Qeyd edək ki, yarışa martın 18-də yekun vurulacaq.

“Real” Ronaldu ilə müqavilənin müddətini uzadacaq

“Real” futbol komandasının hücumçusu Kristianu Ronaldu klubla müqavilənin müddətini uzada bilər. “El Mundo Deportivo” saytı xəbər verir ki, “Real”ın prezidenti Florentino Peres cari mövsümdə də parlaq oyun nümayiş etdirərək 2018-ci ildə 12 oyunda 17 top vuran portuqaliyalı ilə yeni müqavilə imzalamaq niyyətindədir. Mənbənin məlumatına görə, Ronaldunun məvacibi bu yaxınlarda “Barselona” ilə müqaviləsinin müddətini uzadan Lionel Messinin məvacibinə uyğun olmalıdır, yeni ildə 40 milyon avro təşkil etməlidir.

Xabi Alonsonu gözləyən təhlükə - 8 illik həbs

İspaniya millisinin sabiq üzvü Xabi Alonso 8 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilə bilər. Qol.az-ın “The Sun” nəşrinə istinadən yaydığı xəbərə görə, veteran futbolçu vergidən yayınmaqda ittiham olunur. Hüquq-mühafizə orqanlarının araşdırması zamanı Alonsonun 3 vergi maxinasiasının üstü açılıb. Onun öz əməlini həyata keçirmək üçün şirkətlərdən biri ilə əməkdaşlıq etdiyi bildirilir. Qeyd edək ki, Alonsonun nə zaman məhkəmə qarşısına çıxacağı açıqlanmayıb.

Neymar dünya çempionatına qədər “Real”a keçmək niyyətindədir

“PSJ” klubunun hücumçusu Neymar 2018-ci ilin dünya çempionatına qədər komandadan getmək niyyətindədir. “Sport.es” saytı xəbər verir ki, futbolçu atasından və agentindən “Real” ilə danışıqlara başlamağı xahiş edib. Forvard bu transferin onun Braziliya yığması uğrunda keçirəcəyi oyunlardan yayındırmasını istəmir. Xatırladaq ki, Neymar dünyanın ən bahalı futbolçusudur. 2017-ci ilin yayında “PSJ” onun üçün “Barselona” klubuna 220 milyon avro ödəyib. KİV məlumatlarına görə, “Real” onu əldə etmək üçün 400 milyon avro xərçə düşməli olacaq.

Baş redaktor:

Bəhrüz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

**Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov**

**Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 32.**

**Şəhadətnamə: № 022492
http://www.ses-news.az
http://www.sesqazeti.az
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62**

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet “Səs”in komputer mərkəzində yığılır, səhifələnilir.
“Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAC, SİA, APA və AZADİNFÖRM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

**Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 5500**